

Anger in Correctional Context: An Insider's View ¹

Jarunee Seatang²

Dusadee Yoelao³

Luechai Sringernyuang⁴

Surawut Padthaisong⁵

Received: November 12, 2015

Accepted: December 11, 2015

Abstract

The objectives of this research were to understand the anger among the youth offence that occurred in the correctional context and to find the meaning of anger from the point of view of a juvenile in the correctional centre. The Developmental Research Sequence (DRS Method) of Ethnosemantic study by Spradley (1979) was used in this research. Five juveniles in the correctional centre correctional were key informants. The results showed that anger in the correctional context was caused as systematic process, started from anger causes were effected to anger, and anger was effected to anger expressing. The anger in this context was unique because of the interpretation of the condition and the meaning given by the juvenile in the correctional context, which depended on the inequality in social relations. The significant causes of anger were disparagement, persecution, exploitation, disturbance during strain, wrongdoing disclosure, irrational profit-sharing, antagonism, provocation and dislike. Disparagement and wrongdoing disclosure induced the highest level of anger.

Keywords: anger , juvenile delinquency , correctional context, insider's view ethnosemantic approach , DRS method

¹ Dissertation for the Doctoral of Philosophy Degree in Applied Behavioral Science Research, Srinakarinwirot University

² Graduate Student, Doctoral of Philosophy Degree in Applied Behavioral Science Research, Srinakarinwirot University, E-mail: ja_psych119@yahoo.com, Tel: 08-9454-9633

³ Lecturer, Behavioral Science Research, Srinakarinwirot University

⁴ Lecturer in Faculty of Social Science and Humanities, Mahidol University

⁵ Lecturer in Development Education, Srinakarinwirot University

ความโกรธในบริบทสถานควบคุม : มุมมองของคนใน¹

จารุณี แซ่ตั้ง²
 คุษฎี โยเหลา³
 ลือชัย ศรีเงินยวง⁴
 สุรวุฒิ ปัดไธสง⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจความโกรธของเยาวชนกระทำผิดที่เกิดขึ้นในบริบทสถานควบคุมจากมุมมองและการให้ความหมายของเยาวชนในบริบทสถานควบคุม เป็นการศึกษาเชิงอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์วรรณนา ที่ใช้วิธีการพัฒนาการวิจัยอย่างเป็นขั้นตอน (DRS Method) ตามแนวทางของสแปรตเลย์ (Spradley, J.P.) โดยผู้ให้ข้อมูลหลักคือเยาวชนที่อยู่ในบริบทสถานควบคุมจำนวน 5 คน ผลจากการศึกษาพบว่าความโกรธในบริบทสถานควบคุมเกิดขึ้นอย่างเป็นกระบวนการที่สาเหตุของความโกรธ ทำให้เกิดความโกรธและส่งผลให้มีการแสดงความโกรธ โดยความโกรธที่เกิดขึ้นนั้นมีลักษณะเฉพาะของบริบท เนื่องจากถูกกำหนดด้วยเงื่อนไขของการตีความ การให้ความหมายต่อความโกรธของเยาวชนที่ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ทางสังคมที่ไม่เท่าเทียมกันของเยาวชน ซึ่งสาเหตุที่ถูกให้ความหมายว่าก่อให้เกิดความโกรธ คือ การถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรี การถูกรังแก กลั่นแกล้ง การถูกกดขี่ข่มเหง การถูกเอาไรต์เอาเปรียบ การถูกรบกวนขณะอยู่ในภาวะความเครียด การถูกฟ้องว่ากระทำผิด การแบ่งผลประโยชน์เรื่องยาสูบที่ไม่ลงตัว การเป็นคู่รักกันมาก่อน ถูกขู่เหยยให้โกรธ ไม่ชอบหน้า โดยการถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรี และการถูกฟ้องว่ากระทำผิดถือว่าเป็นความโกรธในระดับที่รุนแรงที่สุด

คำสำคัญ: ความโกรธ เยาวชนกระทำผิด บริบทสถานควบคุม มุมมองของคนใน การศึกษาเชิงอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์วรรณนา วิธีการพัฒนาการวิจัยอย่างเป็นลำดับขั้นตอน (DRS Method)

¹ ส่วนหนึ่งของปริญญาโทวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

E-mail : ja_psych119@yahoo.com โทร. 089-454-9633

³ อาจารย์ ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁴ อาจารย์ ประจำคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

⁵ อาจารย์ ประจำภาควิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความก้าวร้าว รุนแรงในสังคมปรากฏให้เห็นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนวัยรุ่นที่กำลังเติบโตเป็นอนาคตของชาติ ที่ภาพความรุนแรงเผยให้เห็นทั้งจากการกระทำด้วยตนเองเพียงลำพัง หรือเป็นกลุ่ม อาทิ การตบตี ชกต่อยทะเลาะวิวาท การยกพวกตีกัน การรุมทำร้ายอย่างสาหัส เป็นต้น ซึ่งความก้าวร้าวรุนแรงเหล่านี้สะท้อนให้เห็นผ่านคติความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายในเด็กและเยาวชน ที่มีสถิติคดีเพิ่มขึ้นร้อยละ 69.74 จาก 2,175 คดีในปี พ.ศ. 2544 เป็น 3,692 คดี ในปี พ.ศ. 2557 (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน) โดยปัจจัยสำคัญหนึ่งที่อยู่เบื้องหลังความก้าวร้าวรุนแรงเหล่านี้ คือ ความโกรธ (Spielberger & Reheiser, 2010; Kimonis, 2010; Totten, 2007; McMurrin & John, 1994)

ความโกรธมีเพียงผลักดันให้เยาวชนจำนวนหนึ่งก่ออาชญากรรมรุนแรง (Sigfusdottir & Silva, 2004; Swaffer & Hollin, 1997) และกระทำผิด เช่น การทำร้ายร่างกายหรือฆ่าผู้อื่น (Faupel, Herrick & Sharp, 1998) ยังผลักดันให้เกิดความก้าวร้าวรุนแรงซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของเหยื่อผู้เสียหาย ความมั่นคงปลอดภัยของบุคคลในสังคม และความสงบสุขของประเทศชาติ อีกทั้งความโกรธที่ฝังรากในตัวเยาวชนกระทำผิด ยังคงตามเยาวชนไปแม้ในขณะรับการฝึกอบรมในสถานควบคุมตามคำสั่งศาล และผลักดันให้เกิดการแสดง ความก้าวร้าวรุนแรงระหว่างเยาวชน ดังภาพที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อทั้งการทะเลาะวิวาท การยกพวกตีกัน การใช้อาวุธทำร้ายกันจนได้รับบาดเจ็บ รวมทั้งภาพความรุนแรงที่ไม่ถูกนำเสนอผ่านสื่อ ทั้งการทะเลาะชกต่อย การรุมทำร้ายร่างกาย หรือการใช้อาวุธทำร้ายกันที่ผู้วิจัยได้รับทราบข้อมูลจากบุคลากรเจ้าหน้าที่เยาวชนในสถานควบคุม และจากการสังเกตเห็นด้วยตัวผู้วิจัยเองในขณะปฏิบัติงานในด้านการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูในบริบทสถานควบคุมแห่งนี้ เป็นเหตุให้สถานควบคุมต้องใช้ทรัพยากร และเวลาไปกับการแก้ไข ปัญหาความโกรธที่นำไปสู่ความขัดแย้ง ความก้าวร้าวรุนแรงระหว่างเยาวชนแทนการทุ่มเททรัพยากรและเวลาในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ซึ่งส่งผลให้เยาวชน

กระทำผิดจำนวนหนึ่งขาดโอกาสในการได้รับการบำบัดแก้ไขที่เหมาะสม และหากความโกรธในเยาวชนกระทำผิดไม่ได้รับการแก้ไข ความโกรธจะถูกบรรจุอยู่ในวิถีชีวิต อยู่ในวิถีในการจัดการปัญหา ซึ่งผลลัพธ์ร้ายแรงที่ตามมาคือเรายังคงเห็นความโกรธถูกผลิตซ้ำดำเนินต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด

ความโกรธมักถูกกละเลยความสนใจในการศึกษา (Di Giuseppe & Tafrate, 2007) เนื่องจากความก้าวร้าวสามารถสังเกตได้ง่ายกว่า ในงานวิจัยส่วนใหญ่จึงศึกษาความโกรธผ่านความก้าวร้าวทางกาย (Physical aggression) (Shiota & Kala, 2012) ส่วนการศึกษาความโกรธในเยาวชนกระทำผิดที่ผ่านมา มักศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมรุนแรงมากกว่าความโกรธ สนใจในการศึกษาการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความโกรธกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (Kimonis et al., 2010; Peled & Moretti, 2007) รวมถึงการพัฒนาโปรแกรมการบำบัดความโกรธด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมรุนแรง (นุชขณา นัยพินิจ, 2004) ด้วยการศึกษาเชิงปริมาณผ่านแนวคิดทางจิตวิทยา ส่วนงานวิจัยเชิงคุณภาพมีจำกัด เท่าที่พบเป็นการศึกษาประสบการณ์การโกรธ ความเชื่อที่เกี่ยวข้อง (Raval et. al., 2011) แต่มีการศึกษาโดยใช้มุมมองทางวัฒนธรรมที่มองว่าในแต่ละวัฒนธรรม มีกระบวนการตีความเฉพาะที่ทำให้มีการแสดงออกทางอารมณ์รวมทั้งความโกรธที่แตกต่างกัน (Shiota & Kala, 2012) อยู่อย่างจำกัด

ขณะที่ในบริบทสถานควบคุมมีระบบวัฒนธรรมรอง (Subculture) ที่มีลักษณะมีรูปแบบของค่านิยม บรรทัดฐาน และพฤติกรรมซึ่งกลายมาเป็นประเพณีปฏิบัติที่สืบทอดต่อกันมา (Winfrey & Abadinsky, 2003) ที่ส่งผลให้ความโกรธของเยาวชนกระทำผิดที่เกิดขึ้นในสถานควบคุมมีความซับซ้อนมีลักษณะเฉพาะ ที่ไม่สามารถอธิบายด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ การศึกษาด้วยการให้ความหมายจากคนนอกที่ขาดความเข้าใจบริบทสถานควบคุม หรืออธิบายได้ด้วยปัจจัยส่วนบุคคลเพียงมิติเดียว โดยปราศจากการคำนึงถึงมิติทางวัฒนธรรมการให้ความหมายความโกรธจากคนใน ซึ่งคือ เยาวชนที่อยู่ในบริบทเอง

แต่การศึกษาที่ผ่านมายังมีการใช้มุมมองทางวัฒนธรรม การให้ความหมายอยู่อย่างจำกัด จึงมีความน่าสนใจยิ่งในการทำความเข้าใจความโกรธในบริบทสถานควบคุมให้ลึกซึ่งผ่านมุมมอง การตีความให้ความหมายของเยาวชน

การทำความเข้าใจความโกรธในบริบทสถานควบคุมในการศึกษานี้ จึงอาศัยแนวคิดทางสังคมวัฒนธรรมที่ให้มุมมองเกี่ยวกับความโกรธว่า มิใช่เป็นเพียงอารมณ์ที่เกิดขึ้นในบุคคลเท่านั้น แต่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคม (Wisecup, 2007) เป็นอารมณ์ที่เป็นกระบวนการเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกบุคคล ผู้อื่น สังคมและวัฒนธรรมร่วมกับการศึกษาความโกรธในขอบเขตของการให้ความหมายตามแนวคิดทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism) ที่ให้ความสนใจความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลและสังคม ด้วยการศึกษาคำหมายที่บุคคลให้ต่อสิ่งต่าง ๆ ในโลก ผ่านกระบวนการการถ่ายทอดทางสังคมที่ทำให้ปัจเจกบุคคลได้เรียนรู้บรรทัดฐาน ค่านิยม บทบาทและทักษะและความคาดหวังทางสังคม โดยมีภาษาเป็นสัญลักษณ์สำคัญในการถ่ายทอด ให้ความหมาย (MacKinnon, 2005) ด้วยการวิจัยเชิงอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์วรรณนา (Ethnosemantic Approach) ตามแนวคิดของสปรัดเลย์ (Spradley, 1979) ซึ่งให้ความสำคัญกับการค้นหาชุดความเชื่อ การรับรู้ ค่านิยม ทักษะคติ และโลกทัศน์ของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรม วิธีชีวิตของกลุ่มคนผ่านการถอดรหัสภาษาที่ผู้ให้ข้อมูลใช้ซึ่งภาษาเป็นสิ่งสะท้อนความนึกคิดและการมองโลกของผู้พูด ที่ทำให้คงมุมมองของคนใน (emic หรือ Insider Point of View) ไว้ได้อย่างมั่นคง ผ่านกระบวนการวิจัยที่เป็นระบบด้วยขั้นตอนการวิจัย(The Developmental Research Sequence: DRS Method) (Spradley, 1979) เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการความโกรธของเยาวชนกระทำผิดที่เกิดขึ้นในบริบทสถานควบคุมผ่านการตีความ การให้ความหมายของตัวเยาวชนที่อยู่ในบริบทสถานควบคุมเองซึ่งผลการวิจัยจะทำให้เกิดความเข้าใจความซับซ้อน ความเฉพาะของ

ความโกรธของเยาวชนที่เกิดขึ้นในบริบทสถานควบคุมได้

คำถามการวิจัย

ความโกรธของเยาวชนกระทำผิดที่เกิดขึ้นในบริบทสถานควบคุมเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อทำความเข้าใจความโกรธของเยาวชนกระทำผิดที่เกิดขึ้นในบริบทสถานควบคุม

วิธีดำเนินการวิจัย

สนามวิจัย ผู้วิจัยเลือกด้วยวิธีเจาะจง โดยเลือกพื้นที่ที่มีปรากฏการณ์ความโกรธเกิดขึ้นซึ่งสะท้อนผ่านการเกิดเหตุการณ์รุนแรงในสถานควบคุมที่ปรากฏผ่านการนำเสนอจากสื่อมวลชนที่สะท้อนความรุนแรงทั้งความถี่และจำนวนเยาวชนผู้ได้รับบาดเจ็บมากกว่าสถานควบคุมอื่น โดยผู้วิจัยศึกษาภาพข่าวการก่อเหตุทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายของเยาวชนในสถานควบคุมระหว่างปี 2536-2556 พบว่า เกิดเหตุการณ์จลาจลในสถานควบคุมประมาณ 7 ครั้ง มีเยาวชนในสถานควบคุมได้รับบาดเจ็บประมาณ 385 ราย โดยมีเหตุจลาจลทะเลาะวิวาทเกิดขึ้นในสถานควบคุมที่เลือกเป็นสนามวิจัย 2 ครั้ง มีเยาวชนได้รับบาดเจ็บจากการนำเสนอข่าวประมาณ 220 คน ซึ่งมีความถี่เท่ากับสถานควบคุมแห่งหนึ่งในภาคใต้แต่มีจำนวนเยาวชนได้รับบาดเจ็บมากกว่า ผู้วิจัยจึงเลือกสถานควบคุมแห่งนี้ซึ่งเป็นสถานควบคุมแห่งหนึ่งในภาคกลางเพื่อศึกษาวิจัย อีกทั้งจากการลงภาคสนามเบื้องต้น เยาวชนในสถานควบคุมให้ความเห็นว่า “สำหรับที่นี่ ความโกรธเกิดได้ทุกที่ ทุกเวลา” จึงทำให้เลือกสถานควบคุมแห่งนี้เป็นสนามวิจัยที่สามารถตอบคำถามการวิจัยได้เป็นอย่างดี

ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยคัดเลือกตามแนวคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความโกรธ และแนวคิดของการศึกษาวัฒนธรรมของสปรัดเลย์ โดยเลือกเยาวชนผู้ให้ข้อมูลที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวที่สะท้อนถึงความโกรธบ่อยครั้งจากบันทึกการตัดคะแนนความประพฤติในความผิดเกี่ยวกับการทะเลาะวิวาท

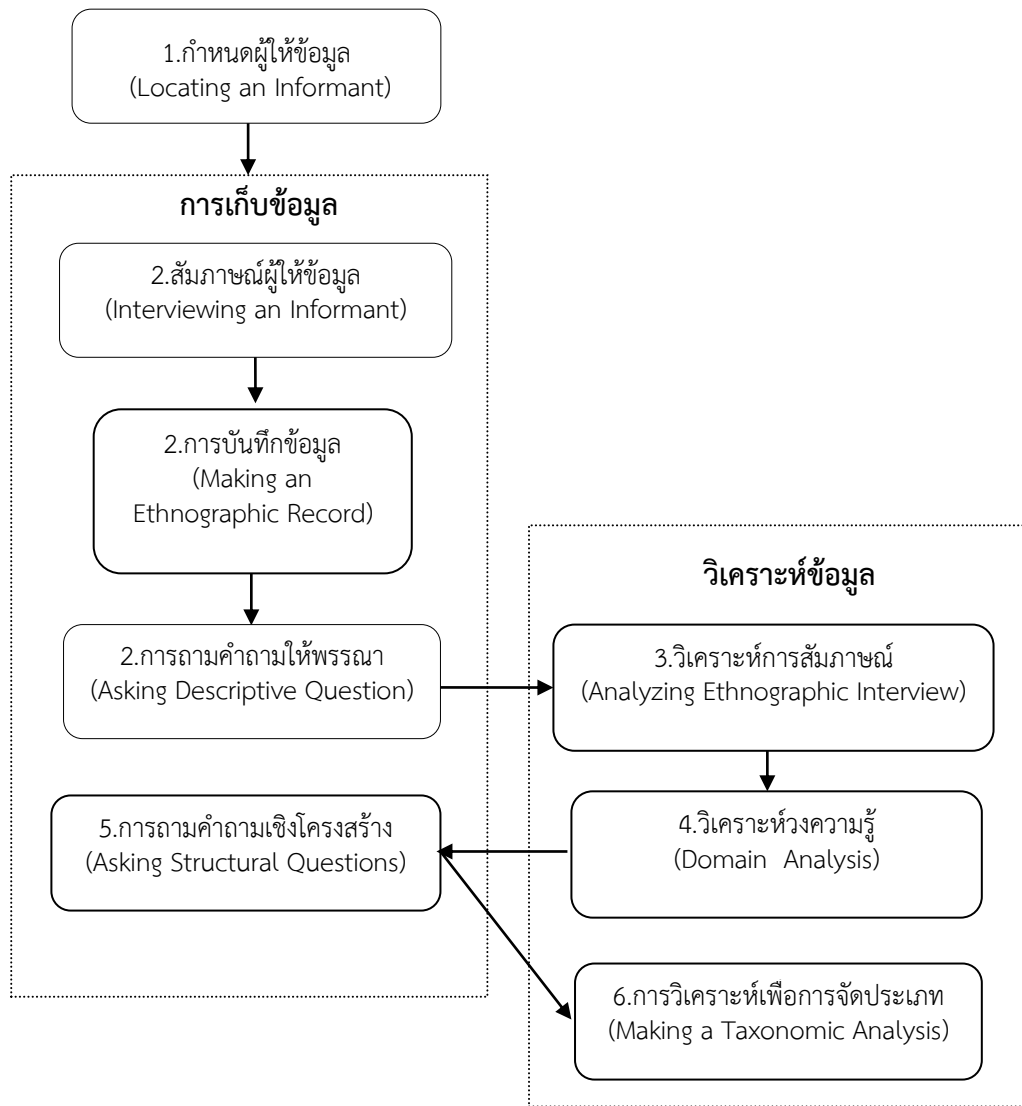
การใช้ความก้าวร้าวรุนแรง และอยู่ในบริบทสถาน
ควบคุมมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี เพื่อให้มีความรู้
ทางภาษาของวัฒนธรรมในบริบทที่ศึกษา มีความ
สมัครใจและมีเวลาหลังจากนั้นใช้การคัดเลือกแบบ
Snowball โดยให้เยาวชนผู้ให้ข้อมูลให้การแนะนำ
เยาวชนผู้ให้ข้อมูลที่ตรงตามเกณฑ์การคัดเลือกและให้
การแนะนำต่อไปกัน

การดำเนินการวิจัยใช้วิธีเชิงอรรถศาสตร์ชาติ
พันธุ์วรรณนา (Ethnosemantic) ตามแนวคิดของ
สปรัดเลย์ (Spradley, 1979) ด้วยวิธีการพัฒนาการ
วิจัยอย่างเป็นขั้นตอน (The Development Research
Sequence: DRS Method) โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิง
ชาติพันธุ์วรรณนา (Ethnographic Interview) ตั้งแต่
ขั้นตอนการกำหนดผู้ให้ข้อมูล จนกระทั่งถึง
การวิเคราะห์เพื่อการแบ่งประเภท ในการค้นหาภาษา
พื้นถิ่น (Native Language) ที่เยาวชนในบริบทสถาน
ควบคุมใช้ และพรรณนาความหมายที่ให้รหัสอยู่ใน
ภาษาพื้นถิ่น จดบันทึก ค้นหาข้อมูล ประเด็นใน
การตั้งคำถาม และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
ซึ่งกันและกัน เพื่อตอบคำถามการวิจัย ตามขั้นตอน
การดำเนินการวิจัย ดังนี้ (ตามภาพประกอบ1)

1. กำหนดผู้ให้ข้อมูล (Locating an
Informant) โดยเลือกเยาวชนผู้ให้ข้อมูล ตามแนวคิด

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความโกรธ และแนวคิดของ
สปรัดเลย์ (Spradley, 1979)

2. สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล (Interview an
Informant) โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย
พร้อมกับการสร้างสัมพันธภาพด้วยการสนทนาอย่าง
เป็นมิตร (Friendly conversation) และสอดแทรก
การถามคำถามเชิงการพรรณนา (Asking Descriptive
Question) ในการเก็บข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัย
ว่าความโกรธที่เกิดขึ้นในบริบทสถานควบคุมเป็น
อย่างไร ด้วยการตั้งคำถามผ่านประสบการณ์ของผู้ให้
ข้อมูลทั้ง 9 มิติ คือ มิติด้านพื้นที่ (space) ผู้แสดงการ
กระทำ (actors) กิจกรรม (activity) วัตถุสิ่งของ
(object) การกระทำ (act) เหตุการณ์ (event) เวลา
(time) เป้าหมาย (goal) และความรู้สึก (feeling) เพื่อ
ดึงตัวอย่างคำพูดที่เยาวชนในบริบทสถานควบคุมใช้ให้
ได้มากที่สุด เช่น ตั้งคำถามว่า “ช่วยวาดรูปสถาน
ควบคุม และอธิบายว่าภายในสถานควบคุมนี้ เป็น
อย่างไร” “กิจวัตรประจำวันของที่นี่เป็นอย่างไรบ้าง”
“ช่วยเล่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับคุณ
นับตั้งแต่ที่คุณก้าวเข้าสู่สถานควบคุม” “ถ้านักวิจัยนั่ง
อยู่ในบรรยากาศที่มีคนโกรธมาก ๆ จะได้เห็นอะไร ได้
ยินอะไร และต้องทำอะไรบ้าง” “เด็กที่นี่เวลาโกรธ
เขาจะทำอย่างกันบ้าง” “อะไรที่ทำให้คนในนี้โกรธได้
บ้าง”

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Analyzing Ethnographic Interview) จากการถามคำถามให้พรรณนา (Asking Descriptive Questions) การทบทวนบันทึกภาคสนาม โดยการเลือกตัวอย่างประโยคคำพูดที่ได้จากการถอดบทสัมภาษณ์ เพื่อค้นคำพูดต่าง ๆ ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างคำต่าง ๆ และตั้งสมมติฐานชั่วคราวถึงความสัมพันธ์ระหว่างคำ เช่น ในการวิเคราะห์ข้อมูลพบคำว่า “เดินชนไม่ขอโทษ” “ทำเข้า” “เป็นใจหทัยกันมาก่อน” “มวย” “ดูต” “ปล่อยฟรี” จึงตั้งสมมติฐานชั่วคราวไว้ว่า คำเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับความโกรธหรือไม่ อย่างไร และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อตรวจสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

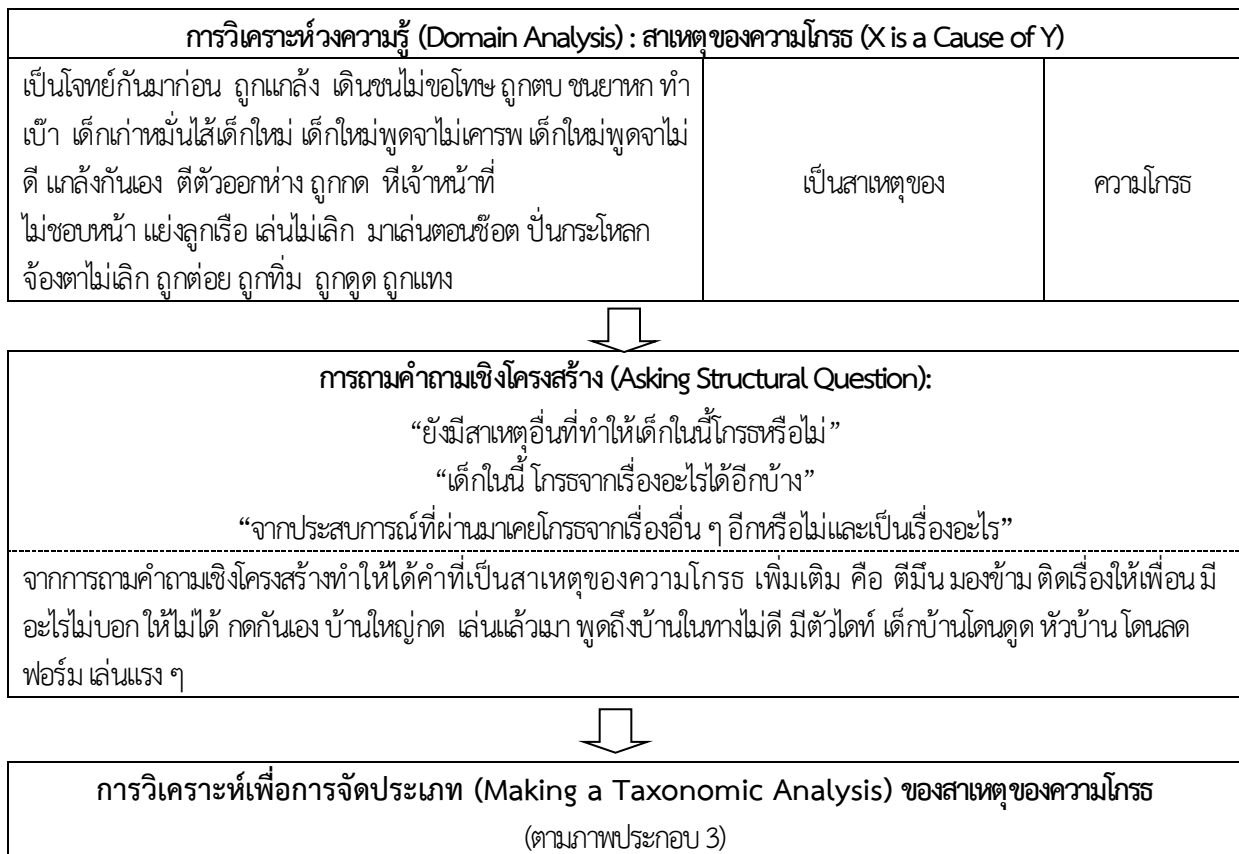
1. การวิเคราะห์ห้วงความรู้ (Domain Analysis) โดยนำสมมติฐานที่ตั้งไว้ มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ทางภาษา (Semantic Relationship) โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ผ่านมา สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งพบความสัมพันธ์ว่า เดินชนไม่ขอโทษ ทำเข้า เป็นใจหทัยกันมาก่อน เป็นสาเหตุของความโกรธ (X is a Cause of Y) และ “มวย” “ดูต” “ปล่อยฟรี” เป็นประเภทของการแสดงความโกรธ (X is a Kind of Y) ดังนั้นในขั้นตอนนี้จึงได้วงความรู้สาเหตุของความโกรธ และประเภทของการแสดงความโกรธ เป็นบันไดในการทำ

ความเข้าใจความหมายที่เยาวชนใช้ในการตีความสิ่งต่าง ๆ

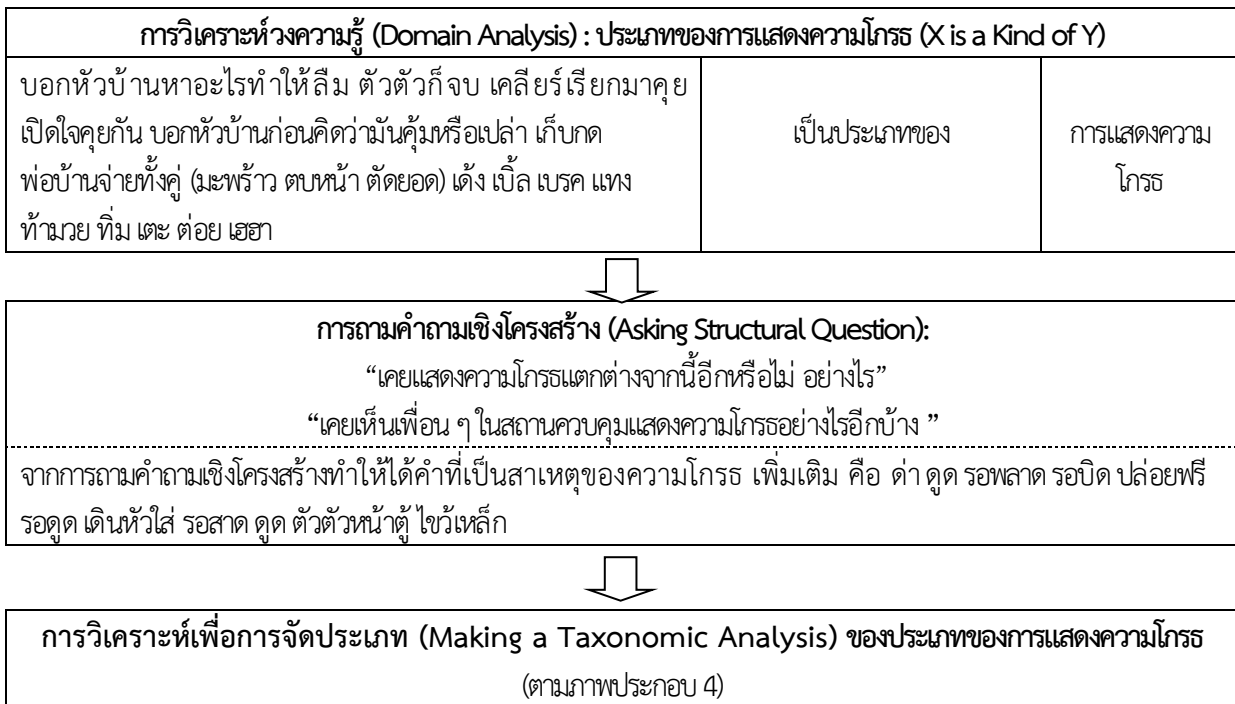
2. การถามคำถามเชิงโครงสร้าง (Structural Question) เพื่อทดสอบสมมติฐานว่าความสัมพันธ์ที่ตั้งไว้ถูกต้องหรือไม่ และเพื่อค้นหาคำในวงความรู้ทั้งสองเพิ่มเติม โดยใช้คำถาม คือ “เดินชนไม้ซอโทซ ทำเบ้า เป็นโจทก์กันมาก่อน เป็นสาเหตุของความโกรธหรือไม่” “ยังมีสาเหตุอื่นที่ทำให้เด็กในนี้โกรธหรือไม่” “เด็กในนี้ โกรธจากเรื่องอะไรได้อีก

บ้าง” “จากประสบการณ์ที่ผ่านมาเคยโกรธจากเรื่องอื่น ๆ อีกหรือไม่และเป็นเรื่องอะไร” สำหรับวงความรู้สาเหตุของความโกรธ และถามคำถาม “มวย ดุด ปล่อยฟรี เป็นประเภทของการแสดงความโกรธหรือไม่” “เคยแสดงความโกรธแตกต่างจากนี้หรือไม่ อย่างไร” “เคยเห็นเพื่อน ๆ ในสถานควบคุมแสดงความโกรธอย่างไรอีกบ้าง” สำหรับวงความรู้ประเภทของการแสดงความโกรธ ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลดังตาราง 1 และ 2

ตาราง 1 การวิเคราะห์ห่วงความรู้ของสาเหตุของความโกรธ และการถามคำถามเชิงโครงสร้าง

ตาราง 2 การวิเคราะห์ห่วงความรู้ของประเภทของการแสดงความโกรธ และการถามคำถามเชิงโครงสร้าง

3. การวิเคราะห์เพื่อการจัดประเภท (Making a Taxonomic Analysis) เป็นการวิเคราะห์ความหมายเชิงลึกในมิติของสาเหตุ และการแสดงความโกรธตามการตีความของเยาวชนในบริบทสถานควบคุม ด้วยการใช้ความเหมือน ผู้วิจัยใช้วิธีนำคำต่าง ๆ ในวงความรู้ มาพิมพ์ใส่บัตรคำเล็ก ๆ (หนึ่งบัตรคำต่อหนึ่งคำ) และให้ผู้ให้ข้อมูลครั้งละ 1 คน จัดบัตรคำออกเป็นกลุ่ม ๆ และให้ค้นหาคำที่เป็นชื่อของกลุ่มบันทึกการจัดกลุ่มของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 คนไว้ และนำรูปแบบการจัดกลุ่มทั้งหมดมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยให้ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดร่วมกันวิเคราะห์และปรับการจัดกลุ่มโดยการจัดกลุ่มส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่มีประเด็นที่วิเคราะห์ปรับ คือ “กด” และ “แกล้ง” โดยผู้ให้ข้อมูลบางคนแยกกลุ่มกัน บางคนจัดให้อยู่กลุ่มเดียวกันและให้ชื่อกลุ่มว่า “แกล้ง”

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล
 ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพด้วยการสนทนาอย่างเป็นมิตร (Friendly Conversation) และผู้วิจัยเป็นบุคลากรในบริบทสถานควบคุมซึ่งทำหน้าที่ในด้านการบำบัด

แก้ไขฟื้นฟู มีสัมพันธภาพที่ดีกับเยาวชนเป็นต้นทุนอยู่ก่อนแล้ว จึงสามารถพัฒนาความไว้วางใจของเยาวชนในตัวผู้วิจัยได้ ซึ่งส่งผลต่อความถูกต้องของข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยนำข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดมาเปรียบเทียบกัน เพื่อพิจารณาว่าเมื่อผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะคงเหมือนเดิมหรือไม่ และวิธียืนยันความถูกต้องข้อมูล (Member Checking) โดยเยาวชน ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละขั้นตอน รวมถึงผลการวิจัยที่ปรากฏขึ้น

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอพิจารณาจริยธรรมสำหรับการวิจัยในมนุษย์กับคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมสำหรับการวิจัยในเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลและใช้ประโยชน์จากข้อมูลอย่างเป็นทางการถึงหน่วยงานต้น

สังกัดและผู้ให้ข้อมูลเพื่อขออนุญาต รวมถึงชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย กระบวนการการทำการวิจัย การใช้ประโยชน์จากข้อมูลให้ผู้ให้ข้อมูลรับทราบ พร้อมทั้งลงนามในการอนุญาตให้ใช้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการวิจัยและพัฒนาต่อยอดร่วมกับการสร้างสัมพันธภาพที่สนับสนุนให้เกิดความไว้วางใจระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล สอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลทุกคน ตลอดจนเพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยจึงละเว้นการอ้างถึงบุคคล หรือสนามวิจัยอย่างเฉพาะเจาะจง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในการศึกษานี้ เป็นการสะท้อนภาพความโกรธจากมุมมอง การตีความให้ความหมายของเยาวชนซึ่งเป็น “คนใน” ของบริบทสถานควบคุม ซึ่งเป็นบริบทที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ด้วยการถอดรหัสทางภาษาที่เยาวชนใช้บนพื้นฐานกระบวนการให้ความหมายภายใต้กรอบการศึกษาวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา ซึ่งเป็นการใช้วิธีวิทยาที่มุ่งการทำความเข้าใจมุมมองของคนใน ส่งผลให้พบข้อค้นพบที่สำคัญ ในมิติบริบท สถาน ควบคุม ปรากฏการณ์ความโกรธในบริบทสถานควบคุม สาเหตุของความโกรธ การแสดงความโกรธ และผลของความโกรธ ซึ่งสะท้อนให้เห็นลักษณะเฉพาะของความโกรธของเยาวชนกระทำผิดที่เกิดขึ้นในบริบทสถานควบคุม ดังนี้

บริบทสถานควบคุม

สถานควบคุม เป็นสถานที่ฝึกอบรมสำหรับเยาวชนชายที่ศาลเด็กและเยาวชนและครอบครัวมีคำพิพากษาว่ากระทำผิด และให้เข้ารับการฝึกอบรมตามระยะเวลาที่ศาลฯ กำหนด เยาวชนส่วนใหญ่กระทำผิดข้อหาเกี่ยวกับกัญยาเสพติด รองลงมาคือ ลักทรัพย์ ความผิดต่อชีวิตร่างกาย และความผิดเกี่ยวกับเพศตามลำดับ สถานควบคุมสามารถดูแลฝึกอบรมเยาวชนได้ในระหว่างอายุ 15 ปี – 24 ปี

สถานควบคุมฝึกอบรมเยาวชนโดยแบ่งเป็น 3 ระยะคือ แรกปรับตัวฝึกอบรม และเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย มีหลักสูตรการเรียนการสอนในสายสามัญศึกษา และวิชาชีพต่าง ๆ ควบคู่กับการบำบัดแก้ไข

ฟื้นฟูในด้านต่าง ๆ มีระบบการเลื่อนชั้นสำหรับเยาวชน โดยเริ่มจากชั้น 4 เลื่อนลำดับชั้นถึงชั้น 1 โดยเยาวชนชั้น 1 จะได้รับสิทธิพิเศษต่าง ๆ สำหรับเยาวชนกระทำผิดซ้ำจะถูกลดชั้นไปที่ชั้น 5 สถานควบคุมมีกฎระเบียบที่ชัดเจนเกี่ยวกับคะแนนความประพฤติ โดยมีคณะกรรมการลงทัณฑ์พิจารณาโทษ ความดีและความชอบควบคู่กับการประเมินพฤติกรรมเยาวชนจากนักวิชาชีพในด้านต่าง ๆ

ในพื้นที่ 30 กว่าไร่ของสถานควบคุม มีเยาวชนถูกควบคุมตัวอยู่กว่า 600 คน จากการสังเกตพบว่า ในช่วงกลางวันมีเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลเยาวชนภายในสถานควบคุมประมาณ 30-40 คน แบ่งเป็นปฏิบัติหน้าที่ในส่วนการสอนสายสามัญ สายอาชีพ จำนวน 19 คน การบำบัดแก้ไขฟื้นฟู 4 คน การดูแลด้านสุขภาพ 3 คน การประสานกิจกรรมชุมชน 2 คน และการควบคุมดูแล 12 คน ซึ่งเมื่อเทียบอัตราส่วนระหว่างจำนวนเยาวชนและบุคลากรที่ปฏิบัติงานถือว่ามีบุคลากรน้อยต่อการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูและการเข้าถึงเยาวชนในด้านต่าง ๆ

เยาวชนรายหนึ่งเล่าถึงกิจวัตรประจำวันให้ผู้วิจัยฟังว่า “ชีวิตของเด็กในนี้ ตื่นนอน 6 โมงเช้า เก็บพุง สวดมนต์ นั่งรอเจ้าหน้าที่เปิดหอนอนให้ลงจากหอนอน อาบน้ำ แต่งตัว เข้าแถวเข้าโรงเลี้ยงกินข้าวเช้าแล้วไปตู้ “ดูดยา” 08.15 น. เข้าแถวหน้าเสาธง พบกลุ่มครูที่ปรึกษา แล้วเข้าหน่วยเรียน เทียงเข้าแถวนับยอด กินข้าวกลางวัน แล้วก็ “ดูดยา” ปายโมงเข้าหน่วยเรียน สีโมงครึ่งก็เข้าแถวนับยอด กินข้าวเย็น อาบน้ำ “ดูดยา” และขึ้นหอนอนตอน 5 โมงครึ่ง เป็นแบบนี้ทุกวัน”

ภายในสถานควบคุมมีสนามฟุตบอล ถูกล้อมด้วยอาคารห้องประชุม โรงเลี้ยง และหอนอนในทางด้านซ้าย ส่วนด้านขวาเป็นหน่วยเรียน มีทางเดินเล็ก ๆ โดยรอบเพื่อเชื่อมตัวอาคาร การใช้พื้นที่ในการนั่งเล่นพักผ่อนถูกแบ่งอย่างรู้กันว่าเป็นบริเวณของกลุ่มเยาวชนบ้านไหน จะไม่มีการใช้พื้นที่ทับซ้อนกัน ในช่วงเย็นบริเวณหน้าตู้ (ตู้ล็อคเกอร์เก็บของใช้ของเยาวชน) นอกจากจะเป็นบริเวณที่เยาวชนหยิบของใช้เพื่อเตรียมตัวอาบน้ำแล้ว ยังเป็นบริเวณที่ใช้เพื่อเคลียร์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างกันด้วย

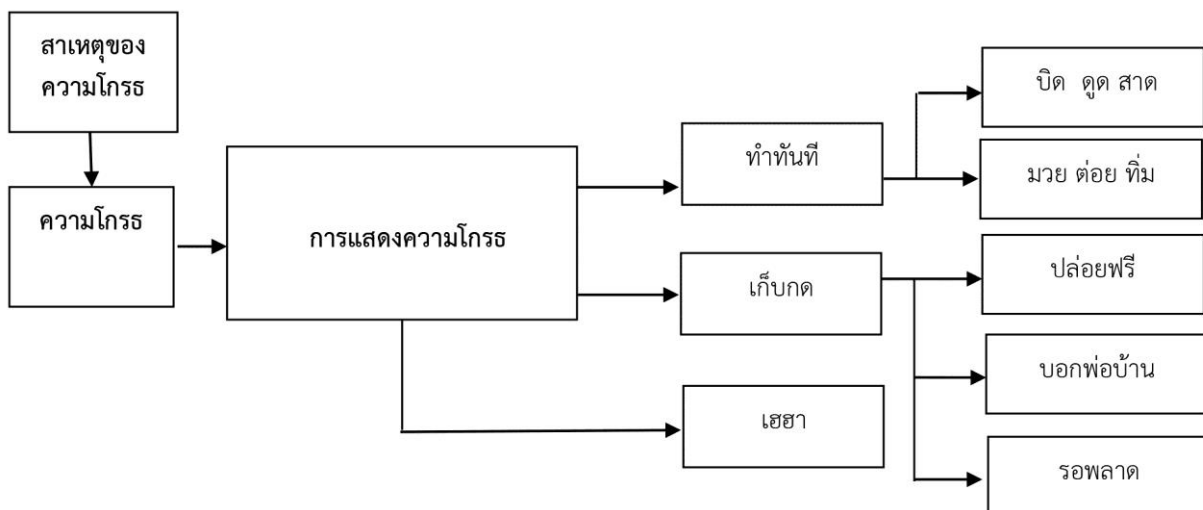
หอนอนในสถานควบคุมมีอยู่ 6 หอนอน บน หอนอนมีบล็อก (ห้องน้ำไม่มีประตู ไม่มีผนัง) อยู่ท้าย หอนอน เยาวชนจะนอนบนฟูกที่นอนที่ตั้งเรียงกัน มี ที่วีอยู่หน้าหอนอน เยาวชนส่วนใหญ่ไม่สามารถเลือกรายการทีวีที่ตนชื่นชอบได้ ขึ้นอยู่กับเยาวชนที่ถือรีโมทควบคุมว่าจะดูเรื่องอะไรก็ต้องตามนั้น ช่วงเวลาบนหอนอนเป็นช่วงเวลาแห่งการพักผ่อนของเยาวชน แต่ยังเห็นภาพเยาวชนบางรายถูกใช้ให้หวัดชา นวด แขน ชักผ้าพันหู หรือปั่นตาให้เพื่อน ในช่วงดึก เยาวชนบางส่วนจะแกล้งเพื่อนที่หลับแล้ว เพื่อให้ตนเกิดความสนุกสนาน

ปรากฏการณ์ความโกรธในบริบทสถานควบคุม

ความโกรธในบริบทสถานควบคุมสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลาที่เยาวชนพบปะหรือมีปฏิสัมพันธ์กัน การตีความให้ความหมายต่อสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของความโกรธต่อวิธีการแสดงความโกรธ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขเฉพาะของบริบท ระบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่ไม่เท่าเทียมกัน บทบาทที่เชื่อมโยงกับอำนาจ กฎของกลุ่มบ้าน เยาวชนที่ถูกกำหนดอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นชุดความรู้ที่ถูกถ่ายทอดทางสังคมในหมู่เยาวชนในบริบท

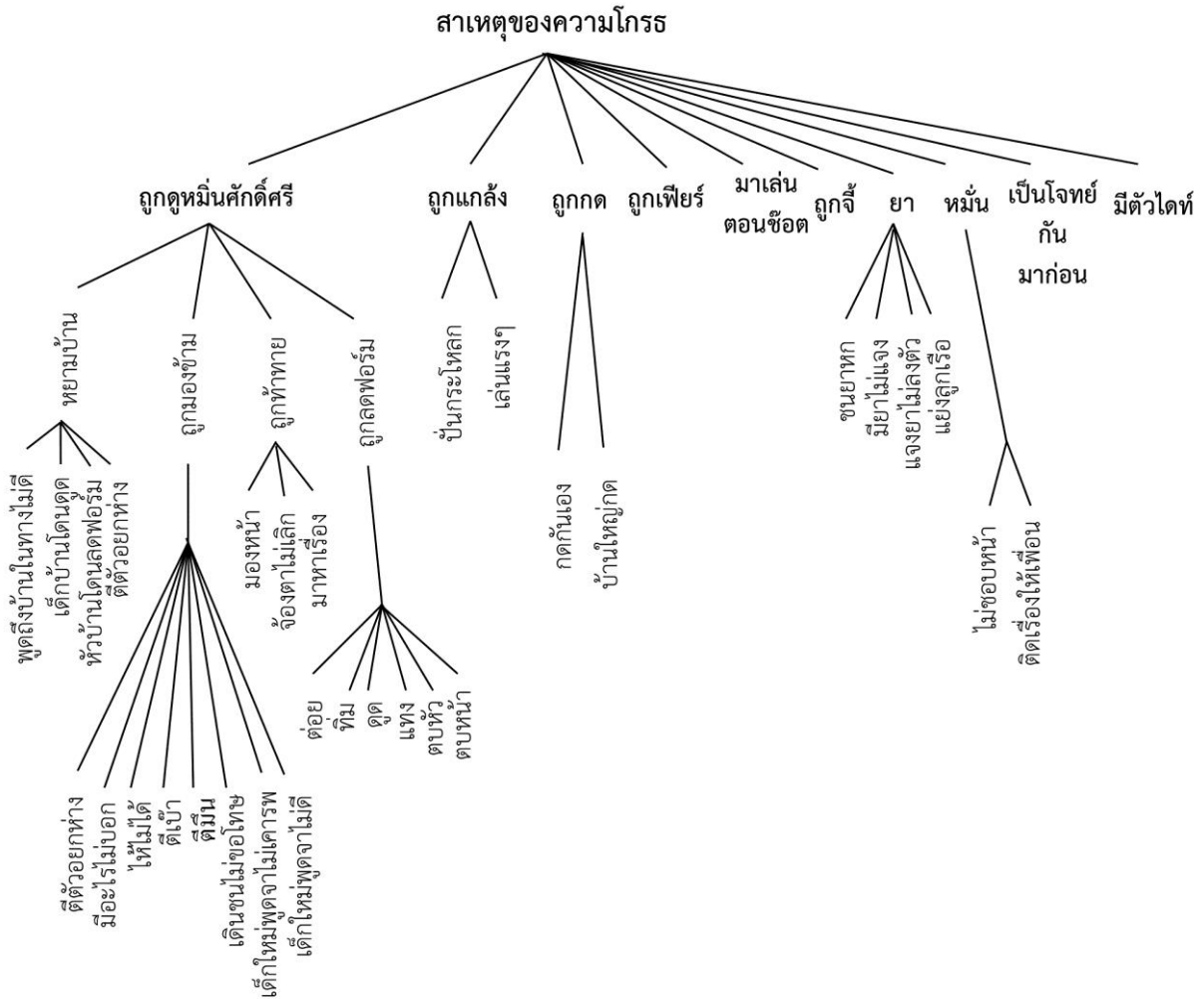
สถานควบคุม ที่ถูกใช้ในการตีความความโกรธ จึงทำให้ความโกรธในบริบทสถานควบคุมมีความซับซ้อน และจากวงความรู้สาเหตุของความโกรธ และการแสดงความโกรธทำให้เห็นความสัมพันธ์ต่อเนื่องของปรากฏการณ์ความโกรธที่เกิดขึ้นในบริบทสถานควบคุมอย่างเป็นทางการซึ่งเกิดขึ้นอย่างเป็นลำดับ

ปรากฏการณ์ ความโกรธเริ่มจากมีสถานการณ์กระตุ้น การให้ความหมายต่อสถานการณ์นั้นว่าเป็นสาเหตุให้เกิดความโกรธหรือไม่ เมื่อความโกรธเกิดขึ้นก็จะประเมินสถานการณ์ที่เผชิญว่าควรจะโกรธหรือไม่ โดยใช้ชุดความรู้ที่ได้รับช่วยในการประเมิน แทนตนเองในตำแหน่งของเยาวชนอื่นว่า ถ้าตนแสดงความโกรธออกไปจะเกิดผลเป็นอย่างไร ควรแสดงความโกรธปริมาณมากน้อยเพียงใด และชั่งน้ำหนักผลดีผลเสียของการแสดงออก จึงแสดงความโกรธออกไป ผลของความโกรธนำไปสู่การแสดงความโกรธที่รุนแรง หรือไม่รุนแรง หรือจัดการความโกรธด้วยตนเอง หรืออาศัยระบบการจัดการความขัดแย้งของบ้าน โดยให้พ่อบ้านจัดการปัญหาให้ ก็ขึ้นอยู่กับบทบาทเชิงอำนาจทั้งของตนและของบ้าน ที่ตนสังกัดดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ปรากฏการณ์ความโกรธในบริบทของสถานควบคุม

สาเหตุของความโกรธ

ภาพประกอบ 3 สาเหตุของความโกรธ

จากการวิเคราะห์เพื่อการจัดประเภท (Making a Taxonomic Analysis) ของวงความรู้สาเหตุของความโกรธ (ภาพประกอบ 3) พบว่าเยาวชนในบริบทสถานควบคุมตีความสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุให้เกิดความโกรธ ดังนี้

1. โกรธจาก “ถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรี” เป็นการตีความว่าการ “ถูกมองข้าม” “ถูกทำทนาย” “ถูกลดฟอร์ม” และ “พยายามบ้าน” เป็นเรื่องของ “เสีย” หมายถึงเสียศักดิ์ศรี ยอมไม่ได้

“ไอพวกนี้มันยอมไม่ได้หรอก ถ้ามันเสีย ก็ต้องแก้คืน ถ้ามันไม่แก้ เค้าก็จะมองว่าไม่มีอะไร ก็ต้องเอาให้มันรู้ว่าเรามีดี” (ผู้ให้ข้อมูล 2)

“ถูกมองข้าม” เป็นการกระทำที่ทำให้รู้สึกว่าจะไม่เห็นความสำคัญ เช่น “ตีตัวออกห่าง” “มีอะไรไม่บอก” “ให้ไม่ได้” (เมื่อสั่งให้ทำอะไรแล้วไม่ทำตาม) ซึ่งในบางกรณีการตีความสถานการณ์อาจดูไม่สมเหตุสมผล เช่น เยาวชนมีฟอร์ม (มีบทบาทเชิงอำนาจ) สั่งให้เยาวชนที่มีบทบาทเชิงอำนาจต่ำกว่าไปตักน้ำแต่ไม่ตักให้ หรือไปตักช้า ก็อาจถูกตีความว่ามองข้ามได้ “ตีมัน” (ไม่รับฟัง ทำเป็นไม่ได้ยินไม่สนใจ) หรือเดินชนไม่ขอโทษเด็กใหม่พูดจาไม่ดี เด็กใหม่พูดจาไม่เคารพ การถูกทำทนาย ได้แก่ มองหน้า จ้องตาไม่เลิก มาหาเรื่องเป็นการทำทนายต้องการประลองพลังกำลัง ซึ่งหากไม่ตอบโต้จะแสดงถึงการไม่รักษาศักดิ์ศรี หรือยอมให้ผู้อื่นมาข่มขู่ การถูกลดฟอร์มเป็นการถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรีโดยทำให้ “เสีย” (เสียหน้า

เสียเกียรติ) ซึ่งจำเป็นต้อง “แก้คืน” ด้วยการใช้ความรุนแรง เพื่อเรียกศักดิ์ศรีกลับคืนมาที่ความโกรธอาจนำไปสู่ความรุนแรง

ส่วนหยามบ้าน ได้แก่ พุดถึงบ้านในทางไม่ดี (บ้านอื่นพุดถึงบ้านตนในเชิงดูถูก) เด็กบ้านโดนดู (เด็กบ้านถูกต่างบ้านรุมทำร้ายร่างกาย) หัวบ้านโดนลดฟอร์ม (เด็กมีฟอร์มของบ้าน ถูกรุมทำร้ายร่างกาย) ตีตัวออกห่าง (บ้านที่เล็กกว่า ไม่ให้ความสำคัญ ไม่เชื่อฟัง ไม่ยอมรวมกลุ่มด้วยหรือมีมาแล้วไม่แบ่งปันให้ เช่นเดิม) เป็นการดูหมิ่นศักดิ์ศรีของบ้าน ซึ่งเป็นการโกรธที่ยอมไม่ได้ ต้องมีการทวงคืนศักดิ์ศรีด้วยการใช้ความรุนแรง

“อย่างพ่อบ้านคนเก่าผม โดนดู โครตเสียเลย แถมเอาคืนไม่ได้ด้วย เพราะบ้าน ค่าใหญ่กว่า ก็ต้องยอมบิดไปที่อื่น” (ผู้ให้ข้อมูล 3)

การตีความให้ความหมายต่อสถานการณ์ว่าการถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรีในบางสถานการณ์ เช่น การมองหน้า การไม่ทำตามคำสั่ง และการให้ความสำคัญต่อการทวงคืนศักดิ์ศรีด้วยการใช้ความรุนแรงว่าเป็นสิ่งที่พึงกระทำจะละเว้นมิได้ สะท้อนถึงความอ่อนไหวของการให้คำนิยามเรื่องศักดิ์ศรี การประเมินการตีความศักดิ์ศรีที่มีความเฉพาะกลุ่ม

2. โกรธจาก “ถูกแกล้ง” หรือถูกรังแก กลั่นแกล้ง เป็นการกระทำของผู้มีบทบาทเชิงอำนาจสูงกว่าต่อผู้มีสถานเชิงอำนาจต่ำกว่า หรือผู้มีบทบาทเชิงอำนาจระดับเดียวกันที่แข็งแรงกว่าต่อผู้ที่อ่อนแอกว่า ซึ่งมีความเชื่ออยู่เบื้องหลังว่า “ผู้ที่อ่อนแอกว่าต้องยอมจำนนต่อผู้ที่แข็งแรงหรือมีอำนาจเหนือกว่า” ซึ่งเป็นกฎที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

การรังแกกลั่นแกล้ง ได้แก่ การป่นกะโหลก (การกระทำใดที่ทำให้เกิดความกังวลใจ เช่น เด็กใหม่ มักถูกเด็กเก่าพุดให้ไม่สบายใจ หวาดกลัว หรือพุดให้เกิดความระแวงว่าจะมีคนมาทำร้าย) และเล่นแรง ๆ ซึ่งเป็นการรังแก กลั่นแกล้ง ที่กระทำต่อร่างกาย เช่น ตบหัวกันไปมา เล่นต่อยกัน เจาะยาง (ใช้เข่ากระทุ้งไปที่ต้นขาของเพื่อน) โดยเยาวชนมักใช้คำว่า “เล่น” แทนการแกล้ง เพื่อปิดบังความผิด หรือทำให้เป็นเรื่อง

เล็กน้อย โดยฝ่ายที่เล่น มักมีบทบาทเชิงอำนาจสูงกว่าหรือแข็งแรงกว่า ส่วนฝ่ายที่ถูกเล่นมิได้มีความรู้สึกดี แต่ปฏิเสธไม่ได้

“มันเล่นกัน บางทีมันก็พันผ้าต่อยกัน บางทีเด็กมันก็ไม่อยากเล่นหรอก แต่มันก็ต้องเล่น เพราะเด็กมีฟอร์มมันสั่ง” (ผู้ให้ข้อมูล 2)

“บางทีเด็กใหม่มันนอน มันเหนื่อยทำโยธา เด็กเก่ามันก็เอาพวกพริกมาไปหยอดปาก บางทีก็เอาไฟไปลงดิน มันตื่นมาก็ไม่รู้ใครทำ ไอ้พวกที่ทำก็นั่งหัวเราะชอบใจ” (ผู้ให้ข้อมูล 4)

3. โกรธจากถูก “กด” หรือ กดขี่ ช่มเหง เป็นการกระทำของผู้มีบทบาทเชิงอำนาจสูงกว่าต่อผู้มีบทบาทเชิงอำนาจต่ำกว่า หรือสังกัดบ้านที่มีอำนาจต่ำกว่า โดยมีฐานความเชื่อว่า “ถ้ายอมให้กด ก็ถูกกดตลอด” เยาวชนจึงไม่ก้าวก่ายกัน ถือว่าการถูกกด เป็นการสมยอมกันเอง

“กด” คือการดูถูก เหยียดหยามศักดิ์ศรีอย่างรุนแรง เช่น ดินเหยียบหน้า ภูน้ำลายใส่ การใช้เป็นคนใช้ เช่น ใช้นวด แจ๊ะผ้า (ซักผ้า) หรือกดขี่ด้วยการใช้เป็นที่ระบายอารมณ์ เล่นแรง ๆ เช่น เล่นหลับ (บีบคอให้หลับ) ต่อย (ให้นั่งอยู่กลางวง และให้คอยหลบหมัดของเพื่อนที่อยู่นอกวงประมาณ 4-5 คน) ฝีก (สั่งให้ลูกนั่ง หมอบ ยก) ลดฟอร์ม (เป็นการลดศักดิ์ศรีด้วยการทำร้ายร่างกาย) บังคับทางเพศ เช่น บังคับโหมก (บังคับมีเพศสัมพันธ์ทางปาก) จับขึงและชักว่าว เย็ดตุตหรือเหลือง (บังคับมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก) และการเพียร์ของ (บังคับ ช่มชู่ เอาสิ่งของเครื่องใช้ ขนม หรืออื่น ๆ ที่มีค่า) ซึ่งการกดขี่ ช่มเหงนี้ ในบางกรณีเป็นกิจกรรมที่สร้างความสุข สนุกสนานของผู้มีบทบาทเชิงอำนาจสูงกว่า เป็นการ “หาความสุขใส่ตัว” เพื่อระบายความเบื่อหน่าย ความตึงเครียดภายใน เป็นการแก้แค้นเอาคืนบ้านที่เคยขึ้นและกดบ้านตนมาก่อน หรือเป็นการกดเพื่อไม่ให้บ้านเล็กกล้าต่อกรด้วย

“กดก็เหมือนเป็นยอดทรมานแบบนวดมันทุกวัน ใช้น้ำมันทำโนนทำนี่ แจ๊ะผ้าทำไม่ถูกใจบางทีก็เอา

รองเท้าตบหัว ตบหน้ายังมีเลย เอาตีนเหยียบหน้าก็ยังมีเลย บางทีผมเห็นบางคนมันถุยน้ำลายใส่หน้า ผมเห็นก็สงสารก็เอามันมาอยู่ด้วย”(ผู้ให้ข้อมูล 1)

“ถูกกดมันไม่แรง เพราะเค้ายอมกันเอง อย่างที่โดนเหลือง ถ้ามันบอก มันก็ไม่โดนหรอกแต่มันไม่บอกเอง” (ผู้ให้ข้อมูล 3)

4. โกรธจากการ “ถูกเพียร์” หรือถูกเอารัดเอาเปรียบ เป็นการถูกบังคับแย่งชิงสิ่งของต่าง ๆ ไป โดยที่ไม่สามารถตอบโต้ได้

“ขาใหญ่ให้ขามูไปเพียร์ขนมคนโน้นคนนี่มา ไปเพียร์พวกแก้ว บางทีถึง มันเยอะขนาดนั้นวะ บางทีเดินไป ขอเตอะเอาไปเลยพี่ผมไม่กิน ก็ต้องพูดไปอย่างนั้น” (ผู้ให้ข้อมูล 5)

5. โกรธจากมาเล่นตอนช็อคเป็นสาเหตุความโกรธ ที่เกิดจากการถูกรบกวนขณะที่มีความตึงเครียดอยู่

“เวลาเครียด เครียดเรื่องแฟน เรื่องที่บ้าน เวลาเครียด ๆ อยู่ มันจะปี้ดง่ายอยู่แล้ว แล้วเวลานั้นคนเดียว ก็มีคนมาพูด “มึงช็อคหรือ ร๊วหรือ” ฟังแล้วมันยิ่งโกรธ” (ผู้ให้ข้อมูล 4)

6. โกรธจาก “ถูกจี้” หรือ “ถูกทิ่ม” เป็นการถูกรายงานความผิดต่อเจ้าหน้าที่ว่ากระทำผิดกฎระเบียบ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้โกรธมากเนื่องจากทำให้ถูกลงโทษ ถูกตัดสิทธิ์ที่พึงมีพึงได้ และการ “ทิ่มเจ้าหน้าที่” ถือเป็นการเล่นตลกบ้าน ที่ผู้ที่กระทำจะถูกลงโทษ หรือถูกทำร้าย และจะถูกรังเกียจ โดยเยาวชนในบริบทสถานควบคุมจะมองว่า “เด็กทิ่ม เป็นลูกกระหรี”

“มันชอบไปทิ่มพี่ ว่าผมบังคับให้มันเอายาเข้ามา ผมโมโหมาก เลยพาเด็กบ้านไป ดูดมัน ผมทิ่มหน้ามันซะมือผมบวมเลย” (ผู้ให้ข้อมูล 2)

7. โกรธจาก “ยา” หรือการแบ่งผลประโยชน์ เรื่องยาสูบที่ไม่ลงตัว เนื่องจาก ยา เป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตในสถานควบคุม การขนยาหก การมีมาแล้วไม่

แจกหรือมีแล้วแต่แจกไม่ลงตัว ย่อมสร้างความโกรธมาก ส่วนการแย่งถูกเรือ เป็นการแย่งยาที่สูบใกล้จะหมด ซึ่งทำให้เกิดความโกรธมากเช่นกัน

8. โกรธจากสาเหตุอื่น ๆ คือ หมั่น (หมั่นไส้ ไม่ชอบหน้า ไม่ชอบพฤติกรรมที่ทำ) เป็นโจทย์กันมาก่อน (เคยมีความขัดแย้งกันมาก่อน) มีตัวใครพี่ (เยาวชนคนอื่นคอยยุยงหรือกระตุ้นให้เกิดความโกรธ) ก็ทำให้โกรธได้เช่นกัน

“บ้านเล็ก มันไม่ยอมแจกยา บ้านใหญ่ก็ต้องดู เพราะถือว่ามองข้าม” (ผู้ให้ข้อมูล 1)

การแสดงความโกรธ

จากการวิเคราะห์เพื่อการจัดประเภท (Making a Taxonomic Analysis) ของวงความรู้ประเภทของการแสดงความโกรธ (ภาพประกอบ 4) พบว่า เมื่อมีความโกรธเกิดขึ้นแล้ว เยาวชนในบริบทสถานควบคุมจะแสดงความโกรธออกเป็น 3 ลักษณะ คือ เก็บกด ทำทันที และเฮฮา ซึ่งจะแสดงความโกรธอย่างไรนั้น เยาวชนต้องพิจารณาบทบาทเชิงอำนาจของตนของบ้าน และประเมินผลได้ ผลเสียของการกระทำเป็นสำคัญ ดังรายละเอียดดังนี้ (ภาพประกอบ 4)

1. “เก็บกด” เป็นการแสดงความโกรธในลักษณะที่แสดงอารมณ์โกรธน้อยกว่าความเป็นจริง หรือไม่แสดงออกเลย ในสถานการณ์ที่มีความโกรธทั้งระดับมาก ปานกลางหรือเล็กน้อย โดยมักเป็นวิธีการแสดงออกของเยาวชนที่มีบทบาทเชิงอำนาจต่ำกว่า หรือสังกัดบ้านที่เล็กกว่า เนื่องจากไม่อยู่ในสถานะที่ตอบโต้ได้ โดยการเก็บกด แบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ รอพลาด ปล่อยฟรี ห้ามใจตัวเอง และบอกหัวบ้าน

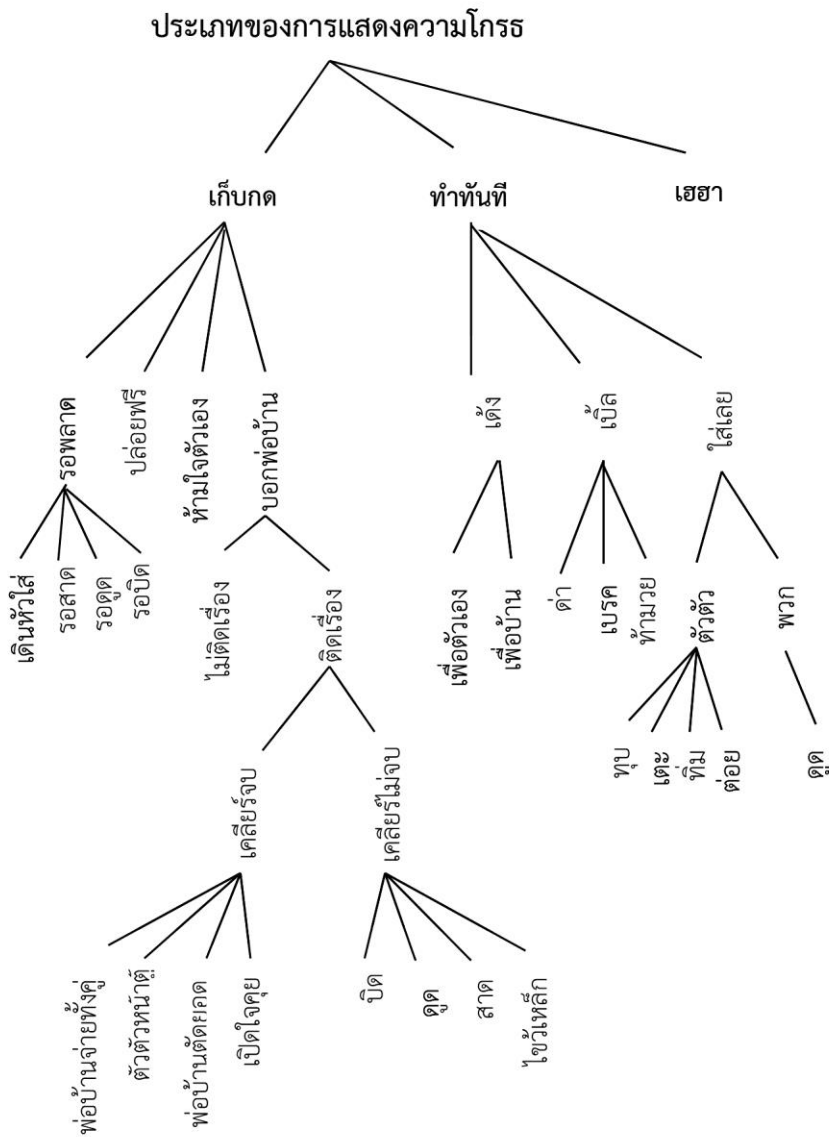
“รอพลาด” เป็นการเก็บกดความโกรธไว้ ความโกรธถูกเปลี่ยนเป็นความแค้น รอเวลาแค้นแค้นเอาคืนที่กระทำแบบตัวต่อตัว คือ รอปิด เดินหัวใส่ หรือกระทำโดยกลุ่ม คือ รอดูด รอสาด โดย “รอปิด” เป็นกระทำที่ใช้อาวุธ เช่น เหล็กแหลม เข้าทำร้ายคู่กรณีขณะคู่กรณีไม่ได้ตั้งตัว กระทำในที่เปิดเผย เช่น โรงเลี้ยง เพื่อแก้แค้น หรืออาจหวังผลให้ถูกย้ายไปสถานควบคุมอื่นเพื่อหนีจากสถานการณ์ที่ถูกกดขี่ ช่มเหง ส่วน “รอดูด” เป็น

การรอรเวลาเพื่อรุ่มทำร้ายเยวชนที่มีสถานภาพสูงกว่า ซึ่งอาจจะนำไปสู่การ “รอสาด” และ “สาด” เป็นการยกพวกตีกันระหว่างสายบ้าน โดยแต่ละฝ่ายมีเยวชนประมาณ 50 – 200 คน สู้จนกว่าจะได้รับผลแพ้ชนะ ด้วยเหตุนี้ การสาดจึงเป็นการแสดงควมโกรธที่มีความรุนแรงมาก และมีเยวชนได้รับบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก บางคนได้รับบาดเจ็บสาหัส ซึ่งก่อนหน้าที่จะมีการสาดมี

การเตรียมควมพร้อมทั้งกำลังคน กำลังอาวุธไว้พร้อม รอแค่การ “ซื้อเรื่อง” หรือการสร้างเรื่องเพื่อให้เกิดควมโกรธ

“คนมันยังแค้นอยู่ ถ้ามีจังหวะยังงี้ก็ต้องเอาคืนอย่างผมไปทำเค้าไว้ซะละ เค้าก็ต้องหาจังหวะเล่นผม” (ผู้ให้ข้อมูล 3)

ประเภทของการแสดงควมโกรธ

ภาพประกอบ 4 การแสดงควมโกรธ

“เดินหัวใส่” คือ การรอจ้งหะเอาคืนด้วยวิธีการอื่น ๆ นอกเหนือจากการใช้กำลังในการทำร้ายร่างกาย เช่น การใส่ร้าย การปลุกปั่นให้เกิดความเข้าใจผิด ชัดแย้ง โกรธ และเกิดการทะเลาะกัน

“อย่างเรารู้ว่ามันแอบเอายาไปคูด เราก็เดินหัวใส่ไปบอกมันว่าพ่อบ้านรู้แล้วว่ามันขโมยยา แล้วจะคูดมัน มันก็กลัว จะไปบิตเค้า เค้ารู้ก่อน ก็เลยคูดมันซะละละเลย” (ผู้ให้ข้อมูล 2)

“ปล่อยฟรี” คือ เมื่อถูกกระตุ้นให้โกรธ ไม่สามารถแสดงความโกรธ ไม่สามารถเรียกร้องหรือแก้แค้นเอาคืนได้ จำเป็นต้องปล่อยให้เหตุการณ์ผ่านเลยไป เนื่องจากอยู่ในบทบาทเชิงอำนาจต่ำกว่าไม่มีอำนาจในการต่อรอง

“ห้ามใจตัวเอง” เป็นความพยายามควบคุมตนเองไม่ให้ความโกรธด้วยการกระทำต่อร่างกาย เพื่อไม่ให้ความโกรธขยายออกไปส่งผลให้มีปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น การทะเลาะวิวาท ถูกตัดคะแนนความประพฤติหรือถูกตัดสิทธิประโยชน์อื่น ๆ

“บอกพ่อบ้าน” เป็นวิธีจัดการความโกรธที่ไม่สามารถจัดการด้วยตนเอง มักเกิดในกรณีเยาวชนที่มีบทบาทเชิงอำนาจต่ำกว่าไปมีเรื่อง (ทำกันมวย ต่อยเตะ) กับเด็กบ้านอื่น จึงต้องมาบอกพ่อบ้านให้เคลียร์ปัญหาให้ ถ้าไม่เช่นนั้นจะเกิดปัญหารุกราม เช่น ถูกคูด หรือสร้างความเดือดร้อนกับบ้านที่ตนอยู่ โดยพ่อบ้านจะตัดสินใจว่าจะ “ติดเรื่อง” (เคลียร์ปัญหา) ให้หรือไม่ ถ้าพ่อบ้านพิจารณาแล้วว่าเป็นเรื่องเล็กเด็กบ้านของตนผิดจริง หรือตนเป็นบ้านเล็ก ถ้าติดเรื่องไป ก็จัดการปัญหาไม่ได้อยู่ดี ก็จะไม่ติดเรื่องให้” แต่ถ้าพ่อบ้านเห็นว่าควร “ติดเรื่องให้” พ่อบ้านของแต่ละบ้านที่เป็นคู่กรณีกันจะมาพูดคุยกันถึงปัญหาเจรจาหาทางออก ถ้าหาทางออกที่ทั้งสองฝ่ายพอใจก็ถือว่าเคลียร์จบถ้าเคลียร์ไม่จบ ก็อาจส่งผลให้ปัญหารุกรามเป็น บิต คูด สาด หรือไขว้เหล็ก (สองฝ่ายถือเหล็กคนละตัว และต่อสู้กันแบบตัวต่อตัว) แต่อย่างไรก็ตามถ้าไม่มีวัตถุประสงค์แฝงเร้น พ่อบ้านส่วนใหญ่จะพยายามเจรจาปัญหาระหว่างกันให้ได้สำเร็จ ซึ่งการเคลียร์ปัญหาของพ่อบ้านนั้น เป็นวิธีการ

จัดการปัญหาที่สามารถลดความรุนแรงหรืออาจเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น โดยสถานที่สำหรับเจรจาต่อรองหาทางออก การลงโทษหรือการจัดการปัญหา คือ บริเวณตู้ล็อคเกอร์

“ส่วนใหญ่เวลาทะเลาะ มีเรื่องกัน จะต้องไปคุยกับพ่อบ้านก่อนว่าจะเอาอย่างไรบางทีก็ใช้หัวคุยเคลียร์กันได้ พ่อบ้านจะดูว่าบางทีก็ไม่ต้องมาต่อยกันหรอก เรื่องเล็กน้อยแต่ถ้าไม่ยอมก็ต้องสาด อย่างตอนที่“เซน” ยอดน้องมันถูกต่อย มันจะเอาคืนเอาเหล็กมาทำฝั่งสายผม ฝั่งผมไม่ยอม ก็สาดกัน เซนละละเลยพี” (ผู้ให้ข้อมูล 4)

2. “ทำทันที” เป็นการแสดงความโกรธเป็นกระทำทันที หลังจากที่มีสถานการณ์กระตุ้นให้เกิดความโกรธโดยเยาวชนที่สามารถแสดงความโกรธได้ทันทีจะมีบทบาทเชิงอำนาจสูงกว่าคู่กรณีที่มีบทบาทเชิงอำนาจในลำดับที่ต่ำกว่า ซึ่งสามารถแสดงออกได้โดยเบิ้ล เด้ง ใส่เลย

“เบิ้ล” คือ การแสดงความโกรธทางคำพูด เช่น ด่า เบรด ทำมวย “เด้ง” คือ การแสดงความโกรธโดยใช้ท่าทางที่แสดงถึงความไม่พอใจแต่ยังไม่ทำร้ายร่างกาย เช่น การลุกขึ้นยืนพร้อมกัน ส่วน “ใส่เลย” เป็นการแสดงความโกรธด้วยการกระทำ อาจเกิดการทะเลาะวิวาท โดยทำทันทีแบบใส่เลยมีทั้งการกระทำแบบ “ตัวตัว” (การต่อสู้ระหว่างบุคคล) และแบบ “พวก” (รวมทำร้าย) คือ “คูด” ในมุมมองของเยาวชนนั้น มีทั้งทำแบบรุนแรง เช่น คูด บิต สาด หรือทำแบบที่ไม่รุนแรง เช่น มวย ต่อย ทิ่ม

“คูด” คือ การที่เยาวชนเป็นกลุ่มประมาณ 10-30 คน เข้ารวมทำร้ายร่างกายเยาวชนเป้าหมายคนเดียว ส่วนมากจะไม่ใช้อาวุธ แต่ในบางครั้งก็มีการหาสิ่งของที่หยิบฉวยได้เป็นอาวุธที่อยู่ใกล้มือ เช่น อิฐตัวหนอน ไม้ เยาวชนที่ถูกคูดจะได้รับบาดเจ็บเล็กน้อยหรือบาดเจ็บสาหัส ขึ้นอยู่กับว่าเยาวชนที่ถูกคูดจะมีทักษะการต่อสู้มากเพียงใด ถ้าหากไม่สู้และล้มลงก็จะมีโอกาสถูกรวมทำร้ายจนบาดเจ็บสาหัส ในบางครั้งเยาวชนที่รวมคูดจะใช้เสื้อผ้าโพกปิดบังใบหน้าของตนเองเพื่อไม่ให้เยาวชนที่ถูกทำร้ายทราบว่าเป็น

ใคร หรือไม่ให้กล้องวงจรปิดจับได้ สถานที่ที่มีการดูอยู่เป็นประจำ คือ บริเวณตู้ล็อกเกอร์ เนื่องจากปลอดภัยจากสายตาเจ้าหน้าที่

“พวกที่ไปดูคนส่วนใหญ่มันมีฟอร์ม บางทีก็เพื่อนหัวบ้านแหละ แต่มันคนนี่อื่น บางคนก็ไม่ใช่หัวบ้านหรอก แต่ใหญ่กว่า ใช้คนอื่นให้ไปยื่น แล้วก็ไปดูเค้า บางทีก็อยากลดฟอร์ม บางทีก็แก้คืน” (ผู้ให้ข้อมูล 2)

3. “เฮฮา” เป็นการแสดงความโกรธ ด้วยอารมณ์ตรงกันข้ามเพื่อกลบเกลื่อนความรู้สึกโกรธที่กำลังเกิดขึ้น เพื่อไม่ให้ผู้มีบทบาทเชิงอำนาจที่สูงกว่าจับได้ว่ามีความไม่พอใจเกิดขึ้น เพราะถ้าหากจับได้จะถูกรังแก กลั่นแกล้ง มากกว่าเดิม

“อย่างเด็กมัน เวลามันไม่พอใจ มันก็แสดงออกไม่ได้ มันก็ยิ้มไว้ เดี่ยวหาใหญ่มันจะรู้ว่าไม่พอใจ ก็จะไม่โดนอีก ” (ผู้ให้ข้อมูล 1)

ผลของความโกรธ

จากการศึกษาพบว่า ผลของความโกรธ คือ ความรุนแรง เนื่องจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นทั้งการทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายระหว่างกันนั้นล้วนมีสาเหตุจากความโกรธการพิจารณาว่าความโกรธจากสาเหตุใดสร้างความรุนแรงมากกว่ากัน สามารถทำความเข้าใจได้จากความรุนแรงที่เกิดขึ้น นั่นคือเรากำลังทำความเข้าใจความโกรธผ่านการให้ความหมายความรุนแรงของเยาวชน ซึ่งการตีความให้ความหมายความรุนแรงของเยาวชนในบริบทสถานควบคุมมีความแตกต่างจากบริบทสังคมภายนอก

ในมุมมองของคนนอกแล้วอาจมองว่าการ “กด” (การกดขี่ข่มเหง) เช่น การใช้เหมือนคนใช้ การบังคับทางเพศ เป็นการกระทำที่รุนแรง การทะเลาะวิวาทด้วยการต่อยหรือลงโทษ “เด็กที่” ที่นำความผิดของตนไปแจ้งเจ้าหน้าที่ด้วยการ “ดู” เป็นความรุนแรง และการที่พ่อบ้านสั่งให้เยาวชนลูกบ้าน “ต้อยตัวตัว” หรือลงโทษลูกบ้านด้วยการ “ต้อย” “จ่าย” “ตัดยอด” เป็นความรุนแรง แต่

สำหรับเยาวชนซึ่งเป็น “คนใน” แล้วสิ่งเหล่านี้ ถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่รุนแรง เนื่องจากเป็นไปตามกฎของกลุ่มบ้านเยาวชนที่ทุกคนทราบดีว่าการ “ตี” (การเปิดเผยความลับ) เป็นการละเมิดกฎที่เลวร้าย ต้องถูกลงโทษ และการถูก “กด” ถือว่าเป็นการสมยอมกันเอง ไม่มีใครบังคับการลงโทษลูกบ้านของพ่อบ้านเป็นการกระทำที่มีสาเหตุ มีเหตุผล ถ้าลูกบ้านไม่ทำผิดก็ไม่มีกรลงโทษ ในมิตินี้ความรุนแรงถูกใช้ในการรักษากฎ ลงโทษผู้ละเมิดกฎ ควบคุมพฤติกรรมไม่ให้มีการละเมิดหรือกระทำผิดต่อกันอีก ทั้งความรุนแรงถูกใช้สำหรับจัดการกับความขัดแย้งระหว่างกัน ซึ่งถือว่าเป็นการกระทำที่มีเหตุผล

การแสดงความโกรธที่ถือว่ามีความรุนแรงในมุมมองของเยาวชนมากที่สุด คือ “ปิด” “ดู” “สาต” เนื่องจากการกระทำที่มีอันตรายถึงแก่ชีวิต และเป็นเกิดจากความโกรธที่ถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรีอย่างร้ายแรง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ความโกรธในบริบทสถานควบคุม เกิดขึ้นอย่างเป็นกระบวนการ โดยมีสถานการณ์กระตุ้นที่เป็นสาเหตุของความโกรธ ส่งผลให้เกิดความโกรธ ความโกรธส่งผลให้มีการแสดงความโกรธออก เช่นเดียวกับบริบทวัฒนธรรมอื่นทั่วไป แต่อาจมีการตีความ การให้ความหมายของสาเหตุของความโกรธ และการแสดงความโกรธที่มีลักษณะเฉพาะ เนื่องจากในบริบทสถานควบคุมมีเงื่อนไขของความสัมพันธ์ทางสังคมที่ไม่เท่าเทียมกัน ส่งผลให้เยาวชนในบริบทสถานควบคุม มีการตีความให้ความหมาย สาเหตุของความโกรธ การแสดงความโกรธ และผลของความโกรธ ดังนี้

สาเหตุของความโกรธ

สาเหตุที่เยาวชนในบริบทสถานควบคุมตีความ ให้ความหมายว่าก่อให้เกิดความโกรธ คือ 1) โกรธจากถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรี 2) โกรธจากถูกรังแก กลั่นแกล้ง 3) โกรธจากถูกกดขี่ ข่มเหงหรือ “กด” 4) โกรธจากการถูกเอาเปรียบ 5) โกรธจากการถูกรบกวนขณะอยู่ในภาวะความเครียด (โกรธจาก

มาเล่นตอนซ้อต) 6) โกรธจากถูกฟ้องว่ากระทำผิด (โกรธจากถูกจับ “ถูกตี”) 7) โกรธจากการแบ่งผลประโยชน์เรื่องยาสูบที่ไม่ลงตัว 8) โกรธจากสาเหตุอื่น ๆ คือ ไม่ชอบหน้า เป็นคู่อริกันมาก่อน (เป็นโจทย์กันมาก่อน) ถูกุญแหยให้โกรธ (มีตัวโดรฟ์)

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาความโกรธ ที่พบว่าความโกรธเกิดจากสาเหตุของการถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม (Sloane, 2010; Berkowitz & Harmon-Jones, 2004) การถูกคุกคามอัตลักษณ์หรือทำให้เสียภาพพจน์ต่อหน้าสาธารณชน (Public Image) (Cupach & Canary, 1995) หรือการตีความสถานการณ์ว่าผู้อื่นไม่ให้ความสำคัญกับตน เนื่องจากการถูกผู้อื่นดูหมิ่นเหยียดหยาม การไม่เป็นที่ยอมรับถือเป็นสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความรู้สึกถูกคุกคามทั้งต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง และภาพพจน์ของตน (Faupel, Herrick & Sharp, 1998) และการถูกรังแกกลั่นแกล้ง (Kochenderfer-Ladd, 2004; Agnew, 1992) การตกเป็นเป้าหมายของการกระทำ ความก้าวร้าวทางวาจาและร่างกาย (Berkowitz & Harmon-Jones, 2004) ซึ่งในที่นี้อาจหมายรวมถึงการถูกกดขี่ ข่มเหงที่ทำให้ต้องอยู่ในสถานะที่เป็นเป้าหมายของการถูกกระทำ อีกทั้งความโกรธจะถูกระตุ้นเมื่อบุคคลรับรู้ว่าการโจมตี ต่ำหนิ หรือทำให้อาย การล่วงล้ำขอบเขตส่วนบุคคล ในขณะที่บุคคลมีสภาวะบางอย่างอยู่ก่อน เช่น ความอ่อนเพลีย ความเจ็บป่วย ความเครียด ความวิตกกังวล (Kassirnov, 1995) ส่วนสาเหตุของความโกรธที่เกิดจากการถูกเอาเปรียบ การถูกฟ้องว่ากระทำผิดจากการแบ่งผลประโยชน์เรื่องยาสูบที่ไม่ลงตัว ความไม่ชอบหน้า เป็นคู่อริกันมาก่อน หรือถูกุญแหยให้โกรธนั้น พบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เนื่องจากความโกรธอาจไม่ได้เกิดขึ้นจากสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมเฉพาะหรือเกิดจากองค์ประกอบทางชีววิทยาเท่านั้น แต่เกิดจากวิธีที่บุคคลให้ความหมาย และตีความสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่ตนเผชิญอยู่ (Wranik & Klaus, 2010)

การแสดงความโกรธ

เยาวชนในบริบทสถานควบคุมจะแสดงความโกรธออกเป็น 3 ลักษณะ คือการแสดงออกเป็น การกระทำ (ทำทันที) การเก็บกดไม่แสดงออก (เก็บกด) และการกลบเกลื่อนความรู้สึกด้วยการแสดงอารมณ์ตรงกันข้าม (เฮฮา) โดยเก็บกดไว้ เป็นการแสดงความโกรธในลักษณะที่แสดงอารมณ์โกรธน้อยกว่าความเป็นจริง หรือไม่แสดงออกเลย ซึ่งมีการแสดงออก 4 ลักษณะ คือ “รอฟลาด” การเก็บกดความโกรธและบ่มเพาะเป็นความโกรธแค้นและรอจังหวะเวลาการแก้แค้นเอาคืน “ปล่อยฟรี” การเก็บกดความโกรธไว้และปล่อยให้เหตุการณ์ผ่านไป “ห้ามใจตัวเอง” การพยายามควบคุมความโกรธของตนไว้ โดยคิดถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และ “บอกพ่อบ้าน” เป็นการเก็บกดความโกรธไว้ก่อนและให้ผู้มีอำนาจเหนือกว่าจัดการปัญหาความโกรธให้ทำทันทีเป็นการแสดงความโกรธเป็นการกระทำทันที หลังจากที่มีสถานการณ์กระตุ้นให้เกิดความโกรธ ประกอบด้วย การแสดงท่าทีข่มขวัญ (“ตัง”) การใช้ความก้าวร้าวทางคำพูด (“เบิ้ล”) หรือการแสดงพฤติกรรมเข้าทำร้ายร่างกาย (“ใส่เลย”) ระหว่างบุคคลกับบุคคล เช่น ต่อย เตะหรือการใช้พวกเข้ารวมทำร้าย เช่น ดูด

3.“เฮฮา”เป็นการแสดงความโกรธ ด้วยอารมณ์ตรงกันข้ามเพื่อกลบเกลื่อนความรู้สึกโกรธที่กำลังเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาความโกรธที่พบว่า เมื่อคนเราโกรธสามารถแสดงความโกรธได้หลายวิธี เช่น การควบคุมความโกรธไว้ อดทนต่อสถานการณ์ที่กระตุ้น ยังไม่แสดงความโกรธแต่จะพิจารณาผลของการแสดงความโกรธก่อนการแสดง ความโกรธออกไป หรือแสดงความโกรธอย่างตรงไปตรงมาด้วยการบอกความรู้สึกของตนออกไป หรือแสดงความโกรธด้วยการโจมตีทางร่างกายผู้อื่นด้วยการตี ตบ ผลัก หรือชก หรือต่อสิ่งของ และอาจโจมตีผู้อื่นทางคำพูด ด้วยการใช้อำนาจข่มขู่ คุกคาม ดูถูกทำให้ต่ำต้อย เยาะเย้ยถากถาง แสดงสีหน้าที่แสดง การสื่อสารว่าโกรธหรือดูถูก รวมถึงการแสดงความโกรธโดยการโต้เถียงเสียงดัง (Di Giuseppe & Tafrate, 2007) และยิ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แอคแมน และ ไฟรเซน (Ekman & Friesen,

1969) ที่พบว่า บุคคลสามารถแสดงอารมณ์ได้ด้วย การแสดงอารมณ์เพิ่มขึ้น ลดการแสดงอารมณ์ไม่แสดง อารมณ์การแสดงออกด้วยอารมณ์อื่นการปิดบัง อารมณ์ไว้ หรือแสดงอารมณ์ตามที่มีความรู้สึก (Matsumoto et al., 2011)

ส่วนการเก็บความโกรธและบ่มเพาะเป็น ความโกรธแค้นและรอจังหวะการแก้แค้นเอาคืน สอดคล้องกับงานวิจัยของสครูมาน และโรส (Schumann & Ross, 2010) ที่กล่าวว่า ความโกรธ ส่งผลให้เกิดความแค้น ซึ่งความโกรธในที่นี้เกิดจาก การไม่ได้รับความยุติธรรม ซึ่งอาจมีความแตกต่างจาก บริบทสถานควบคุมที่การรอเวลาเพื่อแก้แค้นเอาคืน ถูกบ่มเพาะจากความโกรธที่เกิดจากความรู้สึกถูกดูถูกเหยียดหยามศักดิ์ศรี และการแก้แค้นเอาคืนด้วยการใช้ความรุนแรงถือเป็นการทวงคืนศักดิ์ศรีที่เคย สูญเสียไปกลับคืนมา

ผลของความโกรธ

ผลของความโกรธ คือ ความรุนแรงโดย เยาวชนในบริบทสถานควบคุมมีชุดความรู้ที่ใช้ใน การตีความ ให้ความหมาย ความรุนแรงที่มีความ เฉพาะและแตกต่างจากบริบทภายนอก โดย ความรุนแรงที่ถือว่ามี ความรุนแรงคือ การ “ดูด” “ปิด” “สาด” ซึ่งเกิดจากความโกรธที่มีการถูกดูหมิ่น ศักดิ์ศรีส่วนความรุนแรงในการลงโทษผู้ละเมิดกฎถือ ว่ามีเหตุผล มีความชอบธรรม ความรุนแรงยังถูก ยอมรับในการจัดการปัญหาความขัดแย้ง และการกดขี่ ช่มแหรระหว่างกันถือว่าไม่รุนแรงเนื่องจากถูก ตีความให้ความหมายว่าเป็นการสมยอมกันเอง หากไม่ สมยอมก็ไม่มีใครบังคับได้

ความโกรธที่นำสู่ความรุนแรงที่ปรากฏใน บริบทสถานควบคุม สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมความ รุนแรง ตามแนวคิดชั้นความรุนแรงของ Johan Galtung นักทฤษฎีการวิจัยสันติภาพเชิงวิพากษ์ (Critical Peace Research) ที่ชี้ให้เห็นว่า ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม (Cultural Violence) เป็น วัฒนธรรมความรุนแรงที่ปราศจากผู้ก่อที่เป็นตัวบุคคล แต่แหล่งกำเนิดความรุนแรงกลับอยู่ที่ระบบโครงสร้าง หรือสถาบันของสังคมนั่นเอง นั่นคือ เป็นระบบ

ความเชื่อที่ยอมรับความรุนแรงที่ทำหน้าที่ให้ การสนับสนุนรองรับความรุนแรงทั้งทางตรงและเชิง โครงสร้าง โดยทำให้คนรู้สึกว่าความรุนแรงเป็นสิ่ง ที่ ถูกต้องหรือยอมรับได้หรืออย่างน้อยก็ไม่ใช่เรื่องผิด ร้ายแรงอะไร ซึ่งในสังคมจะมีการเอาเปรียบทางสังคม เกิดขึ้นทำให้เกิดกลุ่มคนที่มีอำนาจเหนือคนส่วนใหญ่ และใช้โครงสร้าง/สถาบันในการพองสถานะแห่ง ความเหนือกว่านั้นไว้โดยปล่อยให้ผู้คนที่ถูกเอาเปรียบ ดำรงชีวิตอยู่อย่างทุกข์ทรมานโดยไร้ทางออก (ราณี หัสสรังสี, จิตต์ปภัสสร บัณฑิตประโคน, อมรา พงศาพิชญ์, มปป, หน้า 7)

ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยนี้ทำความเข้าใจความโกรธ จากการใช้ความหมายของเยาวชนในบริบทสถาน ควบคุม ดังนั้น “ความโกรธของเยาวชนในบริบท สถานควบคุม” จึงมีความหมายเป็นอารมณ์ทาง วัฒนธรรม ซึ่งมีกระบวนการตีความให้ความหมาย เชื่อมโยงระหว่างความเป็นปัจเจกบุคคล สังคมและ วัฒนธรรมบริบทสถานควบคุม จึงไม่สามารถนำไป สรุปล้างอิง หรือนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับบริบท อื่นได้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาพบว่า ในบริบทสถานควบคุม มีความโกรธเกิดขึ้นทุกวัน ซึ่งความโกรธนำไปสู่ ความรุนแรงที่มีต่อร่างกาย และจิตใจทั้งในระดับ บุคคลและระดับกลุ่ม ชุดความรู้ ความเชื่อ กฎ ของกลุ่มบ้านของเยาวชน การให้ความหมาย ของเยาวชนว่า “การกดขี่ ช่มแหรเป็นเรื่อง ของการสมยอมกันเอง” รวมถึงความอ่อนไหว ของการให้ความหมาย และตีความเรื่องของศักดิ์ศรี การรักษาศักดิ์ศรี และการทวงคืนศักดิ์ศรีล้วนบ่มเพาะ ความโกรธในบริบทสถานควบคุม ผลักดันให้เกิด วัฒนธรรมยอมรับการใช้ความรุนแรง และวงจรแห่ง ความโกรธ ความรุนแรง ยังคงดำเนินต่อไปเป็นวัฏจักร ไม่จบสิ้น ด้วยเหตุนี้สถานควบคุมและบุคคลากร ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และให้ความสำคัญกับปรากฏการณ์ความโกรธ

ที่เกิดขึ้น และลดปัจจัยที่เอื้อต่อการผลิตซ้ำความรุนแรง โดยให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหในระดับบุคคล

จากการศึกษาพบว่า การตีความให้ความหมายเกี่ยวกับศักดิ์ศรี การดูถูกศักดิ์ศรี ต่อสถานการณ์ต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นความเปราะบางของตัวตนของเยาวชน ที่สามารถถูกกระทบได้ง่ายและอ่อนไหวต่อการถูกละเมิด และยอมมิได้ต่อการละเมิดนั้น เนื่องมาจากมีวิธีการให้ความหมายสถานการณ์ของเยาวชนที่ไม่เหมาะสม ในมิตินี้จึงควรสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมให้เยาวชนได้พัฒนาอัตลักษณ์ในเชิงบวกเห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีของตนอย่างเหมาะสม ควบคู่กับเห็นคุณค่า ศักดิ์ศรีของผู้อื่นผ่านกิจกรรมส่งเสริมการเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) ที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้พัฒนาขึ้น โดยอาจบรรจุเป็นการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูพื้นฐานที่เยาวชนทุกคนจำเป็นต้องได้รับ การแก้ไขปัญหในระดับโครงสร้าง/วัฒนธรรม

จากผลการวิจัยพบว่า ความโกรธนำสู่ความรุนแรงในเชิงวัฒนธรรม ที่วัฒนธรรมให้การยอมรับความชอบธรรมของความรุนแรงในมิติการแก้ไขปัญหานั้นควรส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งสันติให้เกิดขึ้นในบริบทสถานควบคุมที่ไม่ให้ความชอบธรรมต่อการใช้ความรุนแรง แต่ให้ความสำคัญกับการเคารพนับถือผู้อื่น การปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาค เคารพในอัตลักษณ์ของตนเองและผู้อื่น รวมถึงรู้จักแบ่งปันต่อกัน ซึ่งพระไพศาล วิสาโล (2558) ได้ให้ข้อคิดเห็นในการสร้างวัฒนธรรมเพื่อสันติไว้ ซึ่งสถานควบคุมสามารถนำไปปรับใช้เพื่อดำเนินการส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งสันติได้โดย

1. ส่งเสริมบุคลากรเจ้าหน้าที่ให้มีความตระหนักรู้ในปัญหาวัฒนธรรมความรุนแรงในบริบทสถานควบคุม การส่งเสริมการเรียนรู้การแก้ไขปัญหาคด้วยสันติวิธี เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและผลักดันการกำหนดมาตรการการส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งสันติ

2. ส่งเสริมความรู้ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติแก่เยาวชนเพื่อให้เห็นว่าความรุนแรงไม่ใช่ทางออกของปัญหา แต่การแก้ไขปัญหาคด้วยสันติวิธีจะทำให้

แก้ไขปัญหาคได้อย่างแท้จริง ร่วมกับการฝึกทักษะในการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีให้แก่เยาวชน

3. สถานควบคุมควรกำหนดมาตรการลดทอนความมีอคติระหว่างกลุ่มบ้านของเยาวชน โดยเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีประสบการณ์ร่วมกันผ่านการเปิดพื้นที่ เปิดโอกาสให้เยาวชนได้ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น พัฒนาระบบให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธีหรือเปิดเวทีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานควบคุมร่วมกัน

สถานควบคุมควรกำหนดมาตรการลดทอนความรุนแรงในบริบทสถานควบคุมโดยต่อต้านความรุนแรงที่เกิดขึ้น การสร้างระบบสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเยาวชนและบุคลากรเจ้าหน้าที่เพื่อการเข้าถึงปัญหา การสื่อสารอย่างสม่ำเสมอถึงความร้ายแรงของความรุนแรง ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบในมิติความรุนแรงอย่างเคร่งครัด ทันทที รวดเร็วและเป็นธรรม มีระบบป้องกันความรุนแรงทั้งเพิ่มความมาตรการการตรวจค้นอาวุธ การติดตั้งกล้องวงจรปิดอย่างทั่วถึง

สถานควบคุมควรสนับสนุนให้เยาวชนมีเครื่องอุปโภคบริโภคที่มีความจำเป็นที่เพียงพอ เพื่อลดปัญหาการ “เฟียร์” (การถูกเอารัดเอาเปรียบด้วยการบังคับแย่งชิงสิ่งของต่าง ๆ ไป) ซึ่งเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ก่อให้เกิดความรุนแรง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาวิจัยในการค้นหาว่า ยังมีปัจจัยอื่นอีกหรือไม่ที่เป็นตัวขับเคลื่อน หรือส่งผลให้เกิดวัฏจักรความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจปรากฏการณ์ความโกรธ ความรุนแรงในเชิงลึก และรอบด้าน ซึ่งจะนำไปสู่ข้อค้นพบที่มีประโยชน์ทั้งในการเพิ่มองค์ความรู้ และในเชิงปฏิบัติในการแก้ไข ป้องกันปัญหาความรุนแรงในสถานควบคุม หรือในบริบทที่ใกล้เคียงต่อไป

ควรมีการศึกษาลักษณะของวัฒนธรรมความรุนแรงในสถานควบคุมที่มีต่อเยาวชนที่ใช้ชีวิตในสถานควบคุมในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ค่านิยม ความเชื่อ สภาพจิตใจ หรือพฤติกรรม

เอกสารอ้างอิง

- นุชชญา นัยพินิจ. (2004). *การพัฒนาโปรแกรมการฝึกจัดการความโกรธของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหิดล).
- พระไพศาล วิสาโล.(2550). *สู่สันติวัฒนธรรม*. สืบค้น จาก http://www.visalo.org/article/P_soSanti.htm.
- ราณี หัสสรังสี ,จิตต์ปภัสสร บัตรประโคร และเอกรินทร์ ต่วนศิริ. (มปป). *การสร้างสันติภาพและความมั่นคงของประชาชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กรณีศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทย*. คณะทำงานวาระทางสังคม สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 7 มีนาคม 2558 จาก http://www.Southwatch.org/special_report.php?id=21.
- อมรา พงศาพิชญ์. (มปป). *เอกสารประกอบหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสาธารณสุข 3 รุ่นที่ 1 และ 2 Summary Note เรื่องสันติภาพและความขัดแย้ง*. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2558 จาก hpe4.anamai.moph.go.th/hpe/data/austr
- Agnew, R. (1992). *Foundation for a general strain theory of crime and delinquency*. *Criminology*. 30.(1), 47–87.
- Berkowitz ,L & Harmon-Jones, E. (2004). *Toward an Understanding of the Determinants of Anger*. *The American Psychological Association*. 4(2), 107-130.
- Cupach, W.R, & Canary, D.J. (1995). *Managing conflict and anger: Investigating the Sex Stereotype Hypothesis*. In Kalbfleisch, P, Cody, M. & Hillsdale, N. *Gender, Power, and Communication in Human Relationships*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associated.
- DiGiuseppe & Tafrate. (2007). *Understanding Anger Disorder*. New York : Oxford University Press.
- Ekman, P., and Friesen, W.V. (1969). The repertoire or nonverbal behavior: categories, origins, usage, and coding, *Semiotica*, 1, 49-89.
- Faupel, A., Herrick, E. & Sharp, P. (1998). *Anger Management (A Practical Guilt)*. London: David Fulton Publishers.
- Kassimove, H. (1995). *Anger disorder : Definition, diagnosis , and treatment*. Washington DC.: Braun-Brumfield.
- Kimonis, E.R. et al. (2010). *Anger Mediates the Relation Between Violence Exposure and Violence Perpetration in Incarcerated Boys*. *Child Youth Care Forum*. 40(5), 381-400. Retrieved February 15, 2012, from <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs10566-010-9121-7#page-1>.
- Kochenderfer-Ladd, B. (2004). *Peer victimization: The role of emotions in adaptive and maladaptive coping*. *Social Development*. 13(3), 329–349.
- MacKinnon, G. (2005). *Symbolic interactionism: A lens for judging the social constructivist potential of learner-centered chemistry software*. *International Journal of Technology in Teaching and Learning*. 2(1), 89-102. Retrieved January 20, 2013. from <http://sicet.org/web/journals/ijttl/issue0502/MacKinnon.Vol1.Iss2.pdf>
- Matsumoto, D et al. (2010). *The Expression of Anger Across Culture*. In Potegal

- M., Stemmler G. & Spielberger C. (Ed), *International Handbook of Anger*. Constituent and Concomitant Biological, Psychological, and Social processes. New York: Dordrech Heidelberg .
- McMurrin, M. & Hodge, J. (1994). *The assessment of criminal behavior of Clients in secure setting*. USA: Jessica Kingley Publisher Ltd.
- Peled, M. & Moretti, M. (2007). *Rumination on Anger and Sadness in Adolescence: Fueling of Fury and Deepening of Despair*. Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology 36(1), 66-75.
- Raval, V.R. et.al. (2011). *He crused, and I got Anger: Beliefs About Anger Adolescent Male Offenders in India*. Journal child And Family study. 21(2), 320-330. Retrieved from http://www.researchgate.net/publication/251222315_He_Cursed_and_I_Got_Angry_Beliefs_About_Anger_Among_Adolescent.
- Schumann, K & Ross, M. (2010). *The Benefits, Costs, and Paradox of Revenge*. Social and Personality Psychology Compass. 4(12), 1193-1205. Retrieved from http://web.stanford.edu/~omidf/KarinaSchumann/KarinaSchumann_Home/Publications_files/Schumann.SPPC.2010.pdf
- Shiota M.N., Kalat J. W. (2012). *Emotional 2nd editon*. International Edition. Engage learning. USA:
- Spielberger, C. & Reheiser, E. (2010) *The Nature and Measurement of Anger*. In Potegal, M., Stemmler, G. & Spielberger C.(Ed), *International Handbook of Anger*. New York: Springer.
- Spradley, J. P. (1979). *The Ethnographic Interview*. United States of America : Holt, Rinehart and Winson, Inc.
- Sigfusdottir & Silva. (2004). *The role of depressed mood and anger in the relationship between family conflict and delinquent behavior*. Journal of Youth and Adolescence. 33(6), 509-522.
- Sloane, W. (2010). *Anger Management: The essential guide*. Peter borough, UK: Need 2 Know/ Forward Press Limited.
- Swaffer, T & Hollin, C. (1997). *Adolescent's experiences of anger in a residential setting*. Journal of Adolescence. 20(5), 567-575.
- Totten, M. (2007). *Counseling guidelines for Addressing anger and violence issues with high-risk youth*. Youth services bureau of Ottawa. Retrieved February 15, 2012, from <http://www.tottenandassociates.ca/wpcontent/2.pdf>.
- Wranik, T & Klaus, R. C. (2010). *Why Do I Get Angry? A Componential Appraisal Approach*. In Potegal, M., Stemmler, G. & Spielberger C.(Ed), *International Handbook of Anger*. New York: Springer.
- Winfrey, L. T. & Abadinsky, H. (2003). *Understaning crime, Theory and Practice, Second Edition*. Canada: Wadsworth/Thomson Learning.
- Wisecup, A., et al. (2007). *The Sociology of Emotions: In Clifton D.B. & Dennis L.P. (Ed). 21st Century Sociology. A Reference Handbook*. USA: Sage Publications, Inc.

